

Klockgentiana i Kronobergs län

LÄNSSTYRELSEN
I KRONOBERGS LÄN

Klockgentiana i Kronobergs län

ISSN 1103-8209, meddelande nr 2009:09

Text: Per Ekerholm

Foto och illustrationer: Per Ekerholm

Omslaget visar blommande klockgentianor i Råshults kulturresevat 2006-08-24

Förord

Under somrarna 2006 och 2007 genomfördes en inventering av klockgentiana i de 4 kommuner i Kronobergs län där arten tidigare påträffats. Inventeringen och skrivandet av rapporten gjordes av Per Ekerholm på Länsstyrelsen i Kronobergs län. Inventeringen och skrivandet av rapporten är en del av de åtgärder som föreslås i det av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogrammet för Alkonblåvinge och Klockgentiana.

Stängel av klockgentiana, Ulvön, Alvesta kommun 2006.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	4
Metodik	7
Resultat	9
Lokalbeskrivningar	9
Alvesta kommun	9
Ljungby kommun, Bolmens stränder	14
Ljungby kommun, övriga lokaler	24
Markaryds kommun	45
Älmhults kommun	48
Tabeller	57
Tabell 1, fyndlokaler med c:a 1000 stänglar	57
Tabell 2, klockgentianalokaler vilka har potential för att kortsiktigt svara positivt på en restaureringsåtgärd	58
Tabell 3, fyndlokaler Alvesta kommun	59
Tabell 4, fyndlokaler Markaryds kommun	59
Tabell 5, fyndlokaler Älmhults kommun	59
Tabell 6, fyndlokaler i Ljungby kommun exklusive sjön Bolmens stränder	60
Tabell 7, fyndlokaler i Ljungby kommun Sjön Bolmens stränder	61
Tabell 8, lokaler som inventerades 2006-7	62
Tabell 9, inventeringsresultat, alkonblåvinge	65
Diskussion	66
Strategi för bevarande och skötsel av klockgentiana	68
Tack	71
Referenslista	72
Kartor	73
Alvesta kommun	73
Bolmen	78
Ljungby kommun exklusive Bolmen	95
Markaryds kommun	111
Älmhultskommun	113
Bilaga 1: Manual och fältblankett	119

Sammanfattning

Klockgentiana (*Gentiana pneumonanthe*) är en flerårig kärlväxt som i Kronobergs län växer på allehanda fuktig mark såsom sjöstränder, fuktängar och myrar. Klockgentianan uppmärksammas lättast i solig väderlek då de intensivt kornblå blommorna slås ut. Arten är störningsgynnad och var tidigare relativt vanlig på slåtterängar vilka slogs sent. Kärnområdet i länet för klockgentiana är, och har även i historisk tid varit, Ljungby kommun.

Klockgentianan är fridlyst och upptagen på den nationella rödlistan som sårbar (VU).

För att på sikt ge klockgentianan en gynnsam bevarandestatus i landet gav Naturvårdsverket 2007 givit ut ett åtgärdsprogram för klockgentiana och en till klockgentiana associerad fjärilsart, alkonblåvinge (*Maculinea alcon*).

Den här rapporten berör en inventering 2006-2007 i de delar av länet som har klockgentiana (Alvesta, Markaryd, Ljungby och Älmhults kommuner). Inventeringen är en av de åtgärder som föreslås i åtgärdsprogrammet.

Urvalet av inventeringslokaler har styrts av gamla rapporterade fynd, totalt sett har 148 lokaler (104 i Ljungby kommun) besökts, varav 135 har gamla rapporterade fynd av klockgentiana.

På 67 av de inventerade 148 lokalerna påträffades klockgentiana, 54 i Ljungby kommun. Totalt sett hittades 28091 stänglar, varav 22799 växte på 18 av fyndlokalerna.

De utgångna lokalerna är framförallt betesmarker, slåtterängar och myrar. Länets starkaste lokaler är, på två undantag när, sjöstränder med strandnära fuktängar vilka kontinuerligt påverkas av isskjuvning.

Klockgentianan gynnas av bete, boskapstramp och slåtter, givet att betesfrid råder mellan 1 juli och 15 september samt att slåttern görs efter 15 september.

Klockgentianan är konkurrenssvag så om vintrarna fortsätter att vara så pass milda att de sjöar vars stränder klockgentianan växer på endast har isläggning i begränsad omfattning lär växten riskera att slås ut i konkurrensen med gräs, starr och pors.

I rapporten ingår en strategi för hur klockgentianan ska ges gynnsam bevarandestatus i länet.

Klockgentianan pollineras i regel av humlor, här en åkerhumla, Tångarne, augusti 2006.

Inledning

Bakgrund

Klockgentiana (*Gentiana pneumonanthe*) är en rödlistad kärlväxt vars utbredning och antal i Sverige minskat påtagligt under de senaste årtiondena. Arten är flerårig och växer i Kronobergs län på fuktiga, näringsfattiga miljöer såsom fuktängar, sjöstränder och torrare partier på myrar. Arten blommar sent (slutet av juli till mitten av september) och pollineras av framförallt humlor. Fröna sprids främst av vind men flyter, så en viss vattenburen spridning förekommer också (Tommy Lennartsson personlig kommentar). Plantorna är långlivade (upp till fyrtio år) men saknar fröbank (Tommy Lennartsson personlig kommentar). Arten betraktas som svårspriidd och anses ha svårt att återkolonialisera utgångna lokaler (Naturvårdsverket 2007).

De enskilda plantorna kan skjuta flera stänglar och en vanlig uppskattning är att antalet plantor kan fås genom att dividera antalet stänglar med två. Arten anses ha en oregelbunden reproduktion, vilket rimmar väl med att fröna är små och endast groor under gynnsamma betingelser (blottad jord).

För att fröna ska gro och groddplantorna etablera sig, behövs någon form av störning som blottar jorden och missgynnar uppkomsten av en kompakt grässvål.

På sjöstrandslokaler och strandnära fuktängar är det framförallt iserosion och vattenståndsfuktuationer som skapar förutsättningar för en långvarig etablering av växten, medan de klockgentiana-populationer som växer på fuktängar och myrar gynnas av slåtter, bete och andra av människan betingade former av stress och störning, t.ex. tramp av betesdjur och körskador (givet att hävden antingen inte är alltför omfattande eller inte sker under plantornas tillväxtfas, betesfrid mellan 1 juli och 1 september rekommenderas, Meas med flera 2004).

I likhet med många andra konkurrenssvaga, störnings- och stressgynnade kärlväxter svarar klockgentiana positivt på bränning.

Klockgentiana i Sverige har en sydvästlig utbredning med förekomster i Västra Götalands län, Jönköpings län, Hallands län, Skåne län, Kronobergs län samt enstaka förekomster i Blekinge län. Utbredningen har under de senaste årtiondena krympt och antalet lokaler minskat (Naturvårdsverket 2007, Länsstyrelsen Hallands län 2005, Länsstyrelsen i Jönköpings län 2006). Klockgentiana är rödlistad sedan 2000 och i 2005 års rödlista klassad som sårbar (VU).

Som främsta orsaker till artens minskning anges upphörd hävd och ändrade vattenregimer. Då arten är långlivad och ett upphörande av störnings- och stressskapande faktorer först slår på föryngringen, kan arten finnas kvar under en lång tid och blomma rikligt men utan att reproducera sig.

Klockgentianapopulationer kan delas in i tre olika kategorier efter status (Oostermeijer med flera 1994b):

1/Den senila typen, vilken karakteriseras av att hela populationen enbart består av gamla plantor, vilka dock blommar rikligt.

2/Den stabila typen, vilken i huvudsak består av äldre plantor med en mindre mängd av fröplantor och unga plantor.

3/Den dynamiska typen, vilken karakteriseras av att det finns plantor av alla åldrar. Andelen nyetablerade plantor är hög likväl som graden av dödlighet. Andelen blommande plantor är relativt låg.

De dynamiska populationerna är framförallt vanliga på platser med en måttlig och regelbunden störning (slåttermark med sen slätter, sjöstränder som årligen översvämmas eller lokaler som bränns årligen), Oostermeijer med flera 1992.

På slåttermark där blommorna inte tillåts gå i frö (tidig slätter) eller betesmark med ett relativt hårt bete påträffas i regel populationer av stabil typ (Oostermeijer med flera 1992).

Igenväxande marker eller andra platser där förekomsten av blottad jord upphört har i regel senila gentianapopulationer.

På det allra flesta av landets lokaler för klockgentiana sker idag förmodligen ingen föryngring (Naturvårdsverket 2007) utan populationerna bör kunna betraktas som senila och således utdöendeskulder (populationerna lever kvar från svunna tider, när de nuvarande plantorna dör, försvinner populationen).

Klockgentiana är värdväxt för ägg och unga larver av dagfjärilen alkonblåvinge (*Maculinea alcon*). Alkonblåvingen är oligolektisk, det vill säga, fjärilens larver äter endast av en värdväxt (i det här fallet klockgentiana). Fjärilens sena larvfas företas som snyltgäst i stackar av rödmyror (*Myrmica* sp). För att fjärilen ska kunna reproducera sig krävs inte bara en stabil förekomst av klockgentiana utan dessutom att rätt sorts rödmyror finns i närheten. Myrstackarna måste vara tillräckligt stora och ligga tillräckligt nära gentianorna (ca 400 arbetare och inom ca 2 meters avstånd från blommorna). Alkonblåvingen har en utpräglad sydvästlig utbredning, myrstackarna tål inte översvämningsar och påträffas nästan aldrig i anslutning till sjöstränder. Nästan alla av Kronobergs läns starka populationer av klockgentiana i Ljungby kommun är sjöstrandslokaler, vilket troligen är huvudorsaken till att vårt län saknar recenta, bekräftade fynd av alkonblåvinge trots en lokalt riklig förekomst av klockgentiana.

Inventeringen

Naturvårdsverket upprättade 2006 ett åtgärdsprogram för alkonblåvinge och klockgentiana (fastställt 2007). Programmet skrevs av Thomas Appelqvist och Ola Bengtsson, Pro natura (på uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götaland, vilken av Naturvårdsverket utsetts till nationell koordinator för arbetet med alkonblåvinge och klockgentiana).

I åtgärdsprogrammet föreslås att kunskapsläget rörande förekomsten av alkonblåvinge och klockgentiana bör uppdateras genom

länsvisa inventeringar i de län där fynd av en eller båda arterna rapporterats inom modern dåtid.

En strategi för klockgentianans bevarande bör, enligt åtgärdsprogrammet, också upprättas för de 8 regionala områden (trakter) där växten har flera rapporterat starka populationer inom spridningsavstånd för fröna. Markaryd, Älmhult och Ljungby kommuner ingår i en sådan trakt.

Kronoberg är ett av de län vilket har tidigare dokumenterat gott om klockgentianafynd och gamla fynd av alkonblåvinge.

Under sommaren 2006 inventerades 105 lokaler i Alvesta, Markaryds, Älmhults och Ljungby kommuner efter klockgentiana. Då endast Alvesta bedömdes som täckt 2006, följdes 2006 års inventering upp av ny inventering 2007, då 48 lokaler inventerades i Markaryds, Älmhults och Ljungby kommuner (se tabell 8). Vid inventeringen 2007 återbesöktes en lokal (Färjansö) då den slättermad som klockgentianefynd rapporterats från slagits innan inventeringen 2006.

Några uppgifter om hur Kronobergs gentianapopulationer mår (dvs. hur populationerna fördelar sig mellan, de av Ostermeijer angivna vitalitetskategorierna: dynamisk, stabil och senil) finns inte, och det har inte rymts inom inventeringens ram att bedöma vitaliteten hos de funna populationerna.

Vid inventeringen 2006 uppdagades att flera av länets befintliga klockgentianelokaler, vilka inte var sjöstrandslokaler, hade rödmyrestackar, så 2007 inventerades sju lokaler på dagfjärilar i hopp om att hitta alkonblåvinge.

P S

Inventeringen avslutades 2007, dock har Länsstyrelsen vid två senare tillfällen besökt och inventerat lokaler vilka visat sig innehålla en mängd av klockgentianor. Bjärkö, Ljungby kommun (Bolmen, koordinat N 6306910/ O 13684545) besöktes vid två tillfällen, 2008-08-31 och 2008-09-07. Sammanlagt hittades 555 stänglar.

Hunnsberg, Ljungby kommun (koordinat N 6297978/ O 1352330) besöktes 2009-09-01 och där hittades 403 stänglar. Fynden är inrapporterade till artportalen.

Metodik

Lokalutsökning, kartmaterial och själva inventeringen

Avsikten med inventeringen var först och främst att besöka tidigare kända lokaler för klockgentiana, vilka antingen rapporterats i Artdatabankens fynddatabas eller i Artdatabankens artportal. Som komplement kontaktades handläggare på Länsstyrelsen i Kronobergs läns miljövårds- och landsbygdsenheter för att på så sätt komma åt kunskap om fynd vilka inte rapporterats.

Utsökningen av lokaler gjordes i datorkartprogrammet Arcview för alla fyndlokaler äldre än 2006 (fynddatabanken, artportalen samt floraväxteriet). Ett knappt tiotal fyndlokaler tillkom genom kontakter med reservatshandläggare, lantbrukskonsulenter och andra tjänstemän på länsstyrelsen i Kronobergs Län. I takt med att fältarbetet pågick 2006 kompletterades inventeringen med lokaler, vilka inte var kända för förekomst av klockgentiana men där växten bedömdes som tänkbar.

Inför 2007 års inventering gjordes en utsökning av klockgentianafynd i Artdatabankens Artportal för kärlväxter för att på så sätt få med rapporterade fynd från länet under 2006 (botanisten Krister Wahlström inventerade hösten 2006 långa sammanhängande strandpartier utmed sjön Bolmens stränder). Även 2007 kompletterades lokalutsökningen med ett antal lokaler från vilka ej rapporterats gentiana, men där växten bedömdes kunna finnas. Några av lokalerna 2007 är uppföljningar och kompletteringar av 2006 års inventering, det gäller till exempel delar av Transjön i Ljungby kommun.

Vid inventeringen utgicks i regel från koordinaten för det gamla fyndet, kompletterat med de beskrivningar av växtlokalen som angavs i fynddatabasen och artportalen. Då gentianorna ofta "hoppas" mellan olika närliggande växtplatser mellan åren, inventerades alla lämpliga habitat i närheten av den angivna gamla fyndplatsen.

För presentation av lokaler hänvisas till tabell 8 samt lokalbeskrivningarna nedan i texten, totalt inventerades 112 lokaler (148 om de olika dellokalerna räknas), varav 75 (104) befanns i Ljungby kommun, 19 (21) i Älmhults kommun, 12 (13) i Alvesta kommun samt 6 (10) i Markaryds kommun. Av de 148 utvalda lokalerna var 130 gamla fyndlokaler och ytterligare fem gamla orapporterade fyndlokaler.

Två kartor per lokal gjordes, en med fastighetskartan som bakgrund och en med ortofoto som bakgrund. Skalan i kartorna varierade beroende på områdets utseende och storlek (i regel 1:3000 och aldrig större än 1:12000). För en förteckning av de inventerade lokalerna, se tabell 8.

För inventeringen användes en fältblankett med vidhängande manual konstruerad av Länsstyrelsen i Västra Götaland (se bilaga 1).

Samtliga påträffade stänglar av klockgentiana räknades och antalet blommande stänglar noterades. Då inventeringen också inbegrep alkonblåvinge, letades blommorna igenom efter ägg och larver av alkonblåvinge. En bedömning av den angivna fyndlokalens egentliga position gjordes i fält, och alla lämpliga habitat i anslutning till vad som antogs vara den gamla fyndlokalen genomsöktes. Allt material lades in på datafiler och alla inventerade lokaler samt gentianafynd koordinatsattes med utgångspunkt i markeringar gjorda i fält på inventeringskartorna.

Ett kartskikt (GIS) konstruerades för 2006 och 2007 års inventeringar (inventeringsområden plus fynd) och finns hos Länsstyrelsen i Kronobergs län. Samtliga fynd av klockgentiana från inventeringarna 2006 och 2007 har lagts in på artportalen.

Resultat

Alkonblåvinge

Inga flygande alkonblåvingar påträffades under den riktade alkonblåvingeinventeringen juli 2007 och inga ägg eller larver av alkonblåvinge hittades under klockgentianainventeringen 2006 och 2007. Alkonblåvingen har överhuvudtaget inte rapporterats från länet i modern tid (Artdatabankens småkrypsportal och fynddatabas). För ett komplett inventeringsresultat, se tabell 9.

Klockgentiana

Av de 148 inventerade lokalerna befanns 67 att ha klockgentiana. Totalt sett hittades 28 091 stänglar. Åtta av lokalerna hade fler än 1 000 stänglar och ytterligare 5 lokaler hade över 900 stänglar. Av länets inventerade 135 gamla fyndlokaler hade 62 fortfarande kvar klockgentiana (48 % !). Att notera är att 19 av dessa 135 gamla fyndlokaler är lokaler från Krister Wahlströms Bolmeninventering 2006, vilka besöktes 2007 (18 av Kristers 19 lokaler från 2006 hade fortfarande klockgentiana 2007). Räknas inte de nya lokaler som Krister Wahlströms hittade 2006, blir resultatet att 54 av 116 gamla lokaler fortfarande har klockgentiana (47 %). För detaljer, se tabell 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 och 8, nedanstående text samt kartorna över fyndlokalerna. I rapportens kartdel finns kommunkartor över de inventerade lokalerna samt detaljerade lokalkartor över fyndlokalerna.

Guide till symboler

En bra lokal

En lokal som behöver åtgärdas inom 10 år eller vars status är oklar

En dålig lokal

Alvesta kommun (tabell 3 och 8)

Fem av Alvesta kommuns 13 besökta lokaler hade klockgentiana år 2006, se kartorna över fyndlokalerna. Fyra av de 5 fyndlokalerna var numerärt starka populationer och en (Västra lilla Madhem) en utdöende rest från fornstora dagar. Toragården, Transjö, är den enda av de starka populationerna som inte höll på att växa igen 2006 (gäller en av dellokalerna).

Värt att notera är att inga av 2006 års fyndlokaler i Alvesta kommun var sjöstrandslokaler.

För tre av de 13 besökta lokalerna har fynd noterats från förrförra seklets senare del och har troligen inte haft blommande gentianor i modern tid. Ytterligare två lokaler är fynd från 1970-talet, men visade sig sakna gentianor och är idag bortom all räddning. De resterande 3 lokalerna är mer recenta men likväl utgångna. Ingen av fyndlokalerna i Alvesta kommun är riktigt stor (den största hade 347 stänglar).

Lokalbeskrivningar

Blädinge kyrkäng

Besökt: 2006-09-06

X-koordinat: 6303054 **Y-koordinat:** 1422355

Tidigare rapporterat fynd: 1860

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Den gamla lokalen var 2006 en igenvuxen svacka med manshöga bestånd av mjölkört, bladvass och gul svärds-lilja. Strax norr om svackan fanns en strandnära, hårt betad, starräng. I sydost anslöt en våt vassbevuxen strandäng och i sydväst fanns en frisk, hårt hästbetad, äng.

Hot-Åtgärder: Det fanns inga förutsättningar för en beständig population av klockgentiana på lokalen.

Grimslövs centrum

Grimslövs centrum, klockgentianalokal år 1883.

Besökt: 2006-09-06

X-koordinat: 6290755 **Y-koordinat:** 1422654

Tidigare rapporterat fynd: 1883

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en klippt refug mellan två körbanor i en väg. I sydväst anslöt en villaträdgård med en frisk gräsmatta.

Hot-Åtgärder: Det fanns inga förutsättningar för en beständig population av klockgentiana på lokalen.

Hjortsberga

Besökt: 2006-09-01

X-koordinat: 6310255 **Y-koordinat:** 1417555

Tidigare rapporterat fynd: 1974

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Den gamla lokalen bestod av ett trädbevuxet fuktstråk (björk och al) på en industritomt (sågverk). Närliggande stränder var cementerade.

Hot-Åtgärder: Det fanns inga förutsättningar för en beständig population av klockgentiana på lokalen.

Kojtasjöns nordvästra strand

Besökt: 2006-09-06

X-koordinat: 6296364 **Y-koordinat:** 1419556

Tidigare rapporterat fynd: 1975

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Den gamla lokalen bestod 2006 av mycket våta stränder. Bladvass, kavelkun, flaskstarr och grönvide förekom rikligt.

Hot-Åtgärder: De våta partierna var allt för våta för klockgentiana och resten hade växt igen.

Kojtasjöns västra fuktäng

Besökt: 2006-09-06

X-koordinat: 6295966 **Y-koordinat:** 1419350

Tidigare rapporterat fynd: 1976

Antal stänglar: 347

Beskrivning av lokalen: Den gamla lokalen bestod 2006 av en gångstig genom en igenväxande fuktäng. Två tredjedelar av gentianorna växte på själva stigen och resten på lokala fläckar av kortvuxet gräs. Framförallt den norra delen av stigen hyste täta bestånd av klockgentiana.

Hot-Åtgärder: Gångstigen var förut föremål för ett regelbundet nyttjande i form av vandringar i hembygd-föreningens regi, men enligt boende i närheten sker så inte längre. Fuktängen skulle behöva slås ca vart tredje år så att den inte växer igen och nyttjandet av stigen uppmuntras genom kontakter med hembygdsföreningen.

Mellansjön

Lokal A, sydvästra Mellansjön

Besökt: 2006-07-25

X-koordinat: 6297561 **Y-koordinat:** 1420259

Tidigare rapporterat fynd: 1990

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Den gamla lokalen bestod av en kombination av våta stränder och igenvuxna våtängar med gott om manshöga videbuskar.

Hot-Åtgärder: De våta partierna var allt för våta för klockgentiana och resten hade växt igen, liknande våta stränder utmed sjöns nordvästra strand genomfördes utan resultat.

Lokal B, sydöstra Mellansjön

Besökt: 2006-07-25

X-koordinat: 6297453 **Y-koordinat:** 1419954

Tidigare rapporterat fynd: 1984

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Det är något oklart var den gamla lokalen egentligen låg, en trädbevuxen fuktäng med enstaka bestånd av blåttåtel fanns i anslutning till stranden och här kan det ha funnits gentianor 1984.

Hot-Åtgärder: Fuktängen var alltför igenvuxen och skuggad för att hysa gentianor.

Myr ost om Spånghult

Besökt: 2006-09-06

X-koordinat: 6295665 **Y-koordinat:** 1419354

Tidigare rapporterat fynd: 1977

Antal stänglar: 102

Beskrivning av lokalen: Den gamla lokalen bestod av ett komplex av små skogsmyrar i en sänka nedanför en höjd. Gentianorna växte på lågbevuxna, något torrare partier av myrarna strax söder om en mindre klarvattensyta.

Hot-Åtgärder: Myren växer sakta igen, de södra myrpartierna utan klarvattensytor hyste enstaka gentianabestånd, vilka lär försvinna inom några år om inget görs.

Skatelövs kyrkäng

Besökt: 2006-09-06

X-koordinat: 6292969 **Y-koordinat:** 1424917

Tidigare rapporterat fynd: 1977

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en gödslad vallåker i väster och en hårt nötbetad, frisk betesmark i öster.

Hot-Åtgärder: Det fanns inga förutsättningar för en beständig population av klockgentiana på lokalen.

Toragården, Transjö

Toragården, Transjö, juli 2007. Länets torraste klockgentianalokal och hemvist för rödmyror. Lokalen ligger alltför långt österut för att rimligen kolonialiseras av halländska alkonblåvingar.

Besökt: 2006-09-01

X-koordinat: 6313411 **Y-koordinat:** 1420154

Tidigare rapporterat fynd: 1978

Antal stänglar: 180

Beskrivning av lokalen: Det rapporterade gamla fyndet angavs finnas på en fuktig skogsväg men var koordinatsatt på vad som 2006 var en gödslad vallåker. Norr om vallåkern fanns en fuktäng, vilken höll på att beskogas och växa igen trots ett extensivt bete. Det här var troligen den äldre lokalen enligt en lokal jordbrukare. Ett fåtal små förekomster av gentiana fanns här kvar. Sydost om den igenväxande fuktängen fanns en liten, frisk betesmark vilken hyste gott om gentianor (173 stänglar). Betesmarken var 2006 hårt betad men delvis igenvuxen av björk och gran.

Hot-Åtgärder: Den äldre lokalen skulle kräva en rójning av sly och ungträd kombinerat med ett delvis hårt betestryck under perioden maj – juni. Den friska betesmarken har även den igenväxningsvegetation som bör tas bort. Lokalen förefaller att vara alldeles för torr för klockgentianor, men det är möjligt att det vatten som kommer under våren och hösten räcker.

Ulvön

Besökt: 2006-07-26 och 2006-08-03

X-koordinat: 6274354 **Y-koordinat:** 1428659

Tidigare rapporterat fynd: 1983 (lokalen är känd sedan tidigare)

Antal stänglar: 260

Beskrivning av lokalen: En våtmark med en mosaik av porsklädd vitmossemyr i väst, klarvattensgölar och vassruggar i sydost samt långsamt igenväxande fuktängar mellan gölarna och myren. Gentianorna växte på de delar av fuktängarna vilka hade partier av lågvuxet gräs.

Hot-Åtgärder: Lokalen höll på att växa igen, fyndet från 1983 angav "tusentals" gentianor men 2006 var gentianorna förvisade till enstaka lämpliga fragment av lagom våt och lågvuxen fuktäng. Slåtter med efterbete behövs.

Västra lilla Madhem

Besökt: 2006-09-06

X-koordinat: 6294863 **Y-koordinat:** 1419659

Tidigare rapporterat fynd: 1982

Antal stänglar: 9

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en igenväxande äng beväxad med midjehöga bestånd av ängskavle och vecketåg på de fuktigare partierna. Gentianorna växte på den enda fläcken med något lägre vegetation.

Hot-Åtgärder: Akut slåtter och efterbete på hösten behövs. Ängen är i torraste laget för gentianor.

Östra lilla Madhem

Besökt: 2006-09-06

X-koordinat: 6294850 **Y-koordinat:** 1419851

Tidigare rapporterat fynd: 1988

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en gödslad vallåker skild från västra lilla Madhem av ett grävt dike.

Hot-Åtgärder: Det fanns inga förutsättningar för en beständig population av klockgentiana på lokalen.

Ljungby kommun

Bolmens stränder (tabell 1, 7 och 8)

Totalt sett besöktes 34 lokaler med i vissa fall endast administrativa avgränsningar mellan lokalerna. På 24 av lokalerna påträffades klockgentiana. Råön är den enda lokalerna i eller runt Bolmen som hade fler än 1000 stänglar.

Två tredjedelar av Bolmens gentianafyndlokaler bestod av steniga stränder utan tillhörande fuktängar (16 av 24). För detaljer se kartorna över Bolmen samt de olika fyndlokalerna.

Lokalbeskrivningar

Biskopsvara, Bolmen

Besökt: 2007-08-14

X-koordinat: 6307584 **Y-koordinat:** 1375494

Tidigare rapporterat fynd: 1980-talet och 2006

Antal stänglar: 232

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av smala stränder och en strandnära våt fuktäng (Brynholmen, 80 stänglar). Precis norr om fuktängen (Brynholmens västra udde) växte en liten population av gentianor i en skrevla uppe bland hållarna (ett mycket udda habitat för klockgentiana). Det höga vattenståndet gjorde stranden svårbedömd och ledde förmodligen till att minst lika många gentianor förblev oupptäckta.

Hot-Åtgärder: Fuktängen bör slås med jämna mellanrum (vart 5:e år) för att förhindra igenväxning.

Björkenäshalvön, Bolmen

Lokal A, Kvarnsviken

Besökt: 2007-08-20

X-koordinat: 6305062 **Y-koordinat:** 1366353

Tidigare rapporterat fynd: 2006

Antal stänglar: 23

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en igenväxande fuktäng ca 20 meter från den steniga stranden och med en expanderande vassrugge i öster.

Hot-Åtgärder: Pors och högvuxet, tuvat gräs, var rikligt förekommande. Gentianorna växte på små partier av lågvuxet gräs. För att gentianorna ska finnas kvar på sikt krävs att fuktängen slås och att porsen tas bort.

Lokal B, Ryggudd

Besökt: 2007-08-22

X-koordinat: 6305690 **Y-koordinat:** 1368245

Tidigare rapporterat fynd: 2006

Antal stänglar: 13

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal och stenig strandremsa med enstaka fickor av något flackare och grästäckta partier.

Hot-Åtgärder: Inga påtagliga hot så länge isen får hållas.

Lokal C, Kloviken

Besökt: 2007-08-22

X-koordinat: 6305105 **Y-koordinat:** 1368469

Tidigare rapporterat fynd: 2006

Antal stänglar: 67

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal och stenig strandremsa, vilken nästan helt befann sig under vatten augusti 2007. Exakt hur stranden såg ut var svårt att bedöma på grund av det höga vattenståndet. Av döma av resultatet från inventeringen 2006 (Krister Wahlström) bör det ha funnits ett flertal gentianor under vatten.

Hot-Åtgärder: Samtliga 9 påträffade populationer var små. Det är möjligt att 2007 års höga vattenstånd kan ha givit gentianorna en möjlighet att expandera.

Lokal D, Lomören – Bjärnäsa udde

Besökt: 2007-08-21

X-koordinat: 6304385 **Y-koordinat:** 1368538

Tidigare rapporterat fynd: 2006

Antal stänglar: 471

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en lång sammanhängande strandremsa, stränderna var troligen glest gräsbevuxna och flacka (mycket högt vattenstånd). De anslutande myrarna var antingen mycket blöta eller igenväxande. Lokalen bör besökas under ett torrare år.

Hot-Åtgärder: Det här är möjligen en lokal med fler än 1000 stänglar, 43 små populationer hittades men troligen har nästan hela stranden klockgentiana. Lokalen är tillsammans med Råön troligen Bolmens starkaste fäste för gentiana. Då klockgentianans frön är vattenburna kan tänkas att lokalen har ett genetiskt utbyte med Råöns södra kust. Stranden bör slås vart 5:e år för att i framtiden kunna fungera som spridningskälla för klockgentiana.

Lokal E, Källsudden

Besökt: 2007-08-21

X-koordinat: 6304327 **Y-koordinat:** 1367123

Tidigare rapporterat fynd: 2006

Antal stänglar: 293

Beskrivning av lokalen: Lokalen var en gäsbetad och smal strandremsa med gentianorna växande i små aggregerade populationer.

Troligen är stranden delvis flack vilket var svårt att se i augusti 2007 på grund av det höga vattenståndet. Samtliga påträffade gentianor växte under vattenytan.

Hot-Åtgärder: Om stranden var så pass flack som den troligen var, klarar sig gentianorna med den påverkan som isen gör vintertid.

Lokal F, Norra Hultaviken

Besökt: 2007-08-21

X-koordinat: 6304144 Y-koordinat: 1366109

Tidigare rapporterat fynd: 2006

Antal stänglar: 2

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal, gräsbevuxen strand, en igenväxande fuktäng (pors och högväxt, tuvat gräs) samt en anslutande ö i sydost. Gentianorna hittades på öns södra spets, men möjligen kan lokalen ha haft fler gentianor vilka stod under vatten 2007. Det är svårt att veta exakt hur stranden ser ut, då stora delar befann sig under vatten 2007, troligen är hela stranden gräsbevuxen och stadd i igenväxning.

Hot-Åtgärder: Omöjligt att bedöma då stranden låg under vatten augusti 2007.

Lokal G, Röeviken

Besökt: 2007-08-20

X-koordinat: 6304629 Y-koordinat: 1365842

Tidigare rapporterat fynd: 2006

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2007 en strandnära, igenväxande och förbuskad fuktäng med inväxande tall och pors. Lokalen var mycket blöt 2007, möjligen kan de ha funnits några gentianor under vatten.

Hot-Åtgärder: Fuktängen bör slås inom fem år för att lokalen ska förbli lämplig för gentianor. Närheten till Källsudden borde sörja för ett kontinuerligt tillflöde av vattenburna frön.

Bolmstad - Sjöhagen, Bolmen

Besökt: 2007-08-14

X-koordinat: 6308224 Y-koordinat: 1375843

Tidigare rapporterat fynd: 2006

Antal stänglar: 7

Beskrivning av lokalen: Smala, hårt betade stränder (nötboskap, gäss och änder) vilka flankerar en gles och fuktig lövskog.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade 2007 små förutsättningar för att hysa några större mängder av klockgentiana. Även om betestrycket skulle minskas, är troligen stränderna för smala och sumpiga för att duga.

Bredevik; Bolmen

Besökt: 2007-08-24

X-koordinat: 6309858 Y-koordinat: 1367025

Tidigare rapporterat fynd: 2006.

Antal stänglar: 4

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en igenväxande våt fuktäng/myr i anslutning till ett flätverk av grävda diken. En vassrugge växte inne i viken som en kork ut mot Bolmen.

Hot-Åtgärder: Vassruggen bör tas bort och fuktängen slås om klockgentianan ska förbli på lokalen inom modern framtid. Björkarna i söder bör tas bort då de skuggar lokalen.

Fiskevik, västra Bolmsö

Besökt: 2006-08-15

X-koordinat: 6316906 Y-koordinat: 1373109

Tidigare rapporterat fynd: 1988.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Det är oklart exakt var den gamla fyndplatsen funnits (koordinaten ligger i vattnet). Det var vid inventeringstillfället inte möjligt att ta sig ut till Sjöalta holme, vilket möjligen är den gamla lokalen. Stränderna inne i Fiskevik är klädda av tuvor med starr och pors. Sjöalta holme bör besökas.

Hot-Åtgärder: Det fanns inga förutsättningar för en beständig population av klockgentiana på lokalen med reservation för stränderna runt Sjöalta holme.

Hult, Bolmen

Besökt: 2007-08-20

X-koordinat: 6303568 Y-koordinat: 1366136

Tidigare rapporterat fynd: 2006

Antal stänglar: 26

Beskrivning av lokalen: Troligen smala, nötbetade stränder. Endast ett fåtal av de gentianor som upptäcktes 2006 (Krister Wahlström) hittades 2007, vilket hänger ihop med ett vattenstånd på ca 50 cm över det normala plus en stark pålandsvind. Hur stranden egentligen såg ut var svårt att bedöma 2007, men troligen var den smal. Nötbetet är intensivt ända ned till vattenkanten.

Hot-Åtgärder: Ett senare betespåsläpp alternativt mindre hårt betetryck under juli borde kunna förbättra villkoren för klockgentianan.

Hölminge, Bolmen

Besökt: 2006-08-15

X-koordinat: 6312362 Y-koordinat: 1376545

Tidigare rapporterat fynd: 1984.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Den gamla lokalen bestod av ett igenväxande, delvis beskuggat kärr. Anslutande stränder var exponerade, blockiga och stenbemängda.

Hot-Åtgärder: Lokalen har inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Komaden, Bolmen

Besökt: 2007-08-24

X-koordinat: 6310211 Y-koordinat: 1367850

Tidigare rapporterat fynd: 2006.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en igenväxande våt fuktäng/myr i anslutning till ett grävt dike. En vassrugge växte inne i viken som en kork ut mot Bolmen.

Hot-Åtgärder: Det kan möjligen ha funnits några enstaka gentianor kvar i området. Vassruggen bör tas bort och fuktängen slås om en eventuell förekomst av klockgentiana ska förbli på lokalen.

Kostampudden, Bolmen

Besökt: 2007-08-23

X-koordinat: 6309614 Y-koordinat: 1365937

Tidigare rapporterat fynd: 2006.

Antal stänglar: 4

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av smala steniga stränder med skogen ända ned till vattnet, gentianorna växte på den enda plats som är något flackare.

Hot-Åtgärder: Det här kommer troligen aldrig att bli annat än en marginell lokal.

Löckna, Bolmen

Besökt: 2007-08-23

X-koordinat: 6308491 Y-koordinat: 1367946

Tidigare rapporterat fynd: 2006

Antal stänglar: 149

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en strandremsa av varierande karaktär: Söder om småbåtshamnen fanns en tilltalande bokskog med en stenig och smal strand. Precis söder om kanalen växte en tre stänglar stark population av gentianor. Norr om båthamnen var stranden något flackare och gränsar till en gles ädellövskog, här fanns ett antal mer eller mindre sammanhängande små populationer av gentianor (totalt 144 stänglar). Norr om ädellövskogen fanns en strandnära betesmark med ett mycket hårt betestryck, här är även stranden hårt betad och endast en liten gentianapopulation kunde hittas.

Hot-Åtgärder: Om betestrycket kunde minskas alternativt betespåsläppet senareläggas, skulle förmodligen större delen av den norra strandremsan vara lämplig för gentiana.

Mjällen, sydvästra Bolmen

Besökt: 2006-08-16

X-koordinat: 6299260 Y-koordinat: 1364652

Tidigare rapporterat fynd: 2001

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en våt och smal strandremsa i anslutning till en våtmark i sydväst (blöt myr). Stranden var bevuxen av täta bestånd med flaskstarr och pors.

Hot-Åtgärder: Stranden hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Nordvästra Bolmsö

Besökt: 2006-08-15

X-koordinat: 6323737 **Y-koordinat:** 1374761

Tidigare rapporterat fynd: 2001.

Antal Stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av stranden Spetsen – Aplaberget, vilket inbegrep två äldre fyndlokaler (Nätpytteviken och vinstad). I stort sett hela stranden var smal och stenig med gran växande ned till vattenkanten. Vassruggar och högvuxna starr fanns på det mindre exponerade partierna. Ett fåtal igenvuxna små våtängar fanns i anslutning till de gamla fyndlokalerna.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Norra Salleberg, Bolmen

Besökt: 2007-08-15

X-koordinat: 6305658 **Y-koordinat:** 1374862

Tidigare rapporterat fynd: 2006

Antal stänglar: 209

Beskrivning av lokalen: En strandlokal bestående av i huvudsak flacka, steniga och delvis gräsbeklädda stränder (strandremsan helt under vatten, augusti 2007). Det här var förmodligen en riktigt bra lokal givet ett normalt vattenstånd.

Hot-Åtgärder: Strandremsan var så pass stenig och glest gräsbeklädd att det räcker med att låta isen hållas.

Näset, Bolmen

Besökt: 2007-08-16

X-koordinat: 6302433 **Y-koordinat:** 1366157

Tidigare rapporterat fynd: 2006.

Antal stänglar: 9

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal, beskuggad och stenig strand med enstaka fickor av lämpligt habitat. Krister Wahlström fann 2006 betydligt fler populationer. Troligen befann sig ett antal av lokalerna under vatten 2007.

Hot-Åtgärder: Stranden var för smal, beskuggad och stenig för att vara av annat än marginell betydelse för Bolmens klockgentianor.

Näset, Bolmsö

Besökt: 2006-08-15

X-koordinat: 6314855 **Y-koordinat:** 1372252

Tidigare rapporterat fynd: 1989.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Den gamla lokalen bestod 2006 av ett litet veketågsbevuxet fuktstråk (5 x 15 m) i en klippt gräsmatta.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

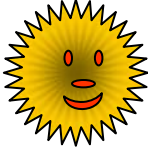
Rået (Råön), Bolmen

Besökt: 2006-08-16

X-koordinat: 6307943 **Y-koordinat:** 1374211

Tidigare rapporterat fynd: 1990.

Antal stänglar: 1609

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2006 av en strandremsa med anslutande fuktängar. Den gamla fyndlokalen i norr höll 2006 på att växa igen, klibbal växte ned till strandkanten och skuggade gentianorna. Ett antal sammanhängande vassruggar har bildats inne i viken strax söder om den gamla fyndlokalen. De södra stränderna var bättre för klockgentiana med ett antal blottade stränder och några större fuktängar.

Hot-Åtgärder: Den gamla fyndlokalen var troligen bortom all räddning på sikt, öns södra stränder och fuktängar såg bra ut.

Salleberg - Bokholmen, Bolmen

Besökt: 2007-08-15

X-koordinat: 6305092 **Y-koordinat:** 1374568

Tidigare rapporterat fynd: 2006

Antal stänglar: 205

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2006 av svagt sluttande, delvis gräsbeklädda och steniga strandpartier. Strax norr om bryggan, västnordväst om Salleberg, fanns en riklig och tätvuxen gentianapopulation (91 stänglar). I övrigt fanns enbart små populationer.

Hot-Åtgärder: Strandremsan var så pass stenig och glest gräsbeklädd att det räcker med att låta isen hållas.

Sjöagärdet-Lindsborg, Bolmen

Besökt: 2006-08-16

X-koordinat: 6309408 **Y-koordinat:** 1363366

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal, närliggande lokal från 1982 i Hallands län.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2006 en igenväxande, tuvad våtäng med midjehögt gräs.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Sjövik, Bolmen

Sjövik, Bolmens östra strand, juli 2006. Gräset håller långsamt på att ta över.

Besökt: 2006-08-01 och 2006-08-10

X-koordinat: 6303444 **Y-koordinat:** 1373375

Tidigare rapporterat fynd: 1987

Antal stänglar: 317

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2006 en långsamt igenväxande, bred strand.

Hot-åtgärder: Lokalen höll på att växa igen med gräsrika stränder, videbuskar och bestånd av pors. Stränderna bör slås inom 10 år.

Stora Djurö, Bolmen

Besökt: 2007-08-13

X-koordinat: 6314453 **Y-koordinat:** 1375928

Tidigare rapporterat fynd: 2006.

Antal stänglar: 17

Beskrivning av lokalen: Smala och steniga stränder.

Hot-Åtgärder: De smala stränderna innebar förmodligen att de här var och förblir en lokal med flera små populationer med en begränsad tillväxtpotential.

Sydvästra Torarpsviken, sydvästra Bolmen

Besökt: 2006-08-16

X-koordinat: 6301669 **Y-koordinat:** 1365561

Tidigare rapporterat fynd: 1983.

Antal stänglar: 133

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2006 en strandnära myr med varierande grad av gräsbeklädnad och fuktighet. Myren korsades av flera viltstigar och körspår. Gentianorna växte dels i körspåren/viltstigarna och dels på de lågvuxna och torra myrpartierna.

Hot-Åtgärder: På sikt kommer myren att växa igen, eventuellt kan lämpliga betingelser åstadkommas genom att slå och störa myren, bränning skulle också kunna fungera.

Södra Hölminge, Bolmen

Besökt: 2007-08-14

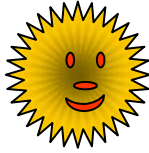
X-koordinat: 6311624 **Y-koordinat:** 1376534

Tidigare rapporterat fynd: 2006

Antal stänglar: 60

Beskrivning av lokalen: En strandlokal med smala, steniga stränder, vassruggar och ett fåtal små fuktängar, gentianorna är fördelade på nio små populationer. Lokalen bör besökas under en torrare sommar än 2007, det fanns förmodligen betydligt fler gentianor utmed "Töllsåsuddens" södra strand än vad som hittades.

Hot-Åtgärder: Inga påtagliga hot fanns.

Tannåkers kyrka, Bolmen

Besökt: 2006-08-15

X-koordinat: 6316955 **Y-koordinat:** 1376075

Tidigare rapporterat fynd: 1905.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Det är något oklart var den gamla lokalen egentligen har funnits, runt kyrkan fanns bara klippt gräsmatta och beteshagar (häst). Kyrkogården anslöt i norr till en torr, sandig och slagen ekhage. Stränderna mot Bolmen väster om kyrkogården var helt igenvuxna och beskuggade.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Tannön, Bolmen

Besökt: 2007-08-13

X-koordinat: 6315704 **Y-koordinat:** 1375555

Tidigare rapporterat fynd: 1985 och 2006.

Antal stänglar: 29

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal strandremsa med ett antal korta strandavsnitt där vegetationen var tillräckligt låg och där inte fåren betat av stranden. Hela stranden vegetationsklädda delen av stranden låg under vatten 2007 och nästan alla gentianor som påträffades växte helt under vattenytan. För att få en rättvis bild av hur stranden egentligen ser ut, bör lokalen besökas ett år då vattenståndet inte är 50 cm över det normala.

Hot-Åtgärder: Ett fortsatt fårbete med tidigt betespåsläpp kommer rimligen att innebära att klockgentianorna på sikt försvinner.

Torö, sydvästra Bolmen

Besökt: 2006-08-16 och 2007-08-16

X-koordinat: 6301708 **Y-koordinat:** 1366170

Tidigare rapporterat fynd: 1990 och 2006

Antal stänglar: 47

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal strandremsa och en strandnära fuktäng. I söder fanns en blöt myr vilken förband Torö med fastlandet. Utmed den steniga stranden fanns bestånd av blad-vass, flaskstarr och pors. Den gamla fyndlokalen (fuktängen) var relativt lågvuxen men mycket liten, troligen har det aldrig funnits fler än ett fåtal gentianor här. Vid inventeringen 2006 hittades inga gentianor, under inventeringen 2007 utökades sökområdet norrut och fem små populationer hittades.

Hot-Åtgärder: På sikt lär gentianorna försvinna, stränderna var mycket smala och gentianorna står trångt.

Täppudden, Bolmen

Besökt: 2007-08-16

X-koordinat: 6301440 **Y-koordinat:** 1366025

Tidigare rapporterat fynd: 2006.

Antal stänglar: 81

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av smala steniga stränder och en hävdad, flack båtplats längst i sydväst.

Hot-Åtgärder: Båtplatspopulationen lär förbli stabil så länge gräset hävdas och båtarna finns kvar, de övriga små strandpopulationerna riskerar att försvinna när gräset tar över.

Uddaviken, Bolmen

Besökt: 2006-08-16

X-koordinat: 6310130 **Y-koordinat:** 1368446

Tidigare rapporterat fynd: 1989.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Den gamla fyndlokalen var 2006 en båthamn med bryggor och sjöbodar, hela sträckan Björnesand – Fjölaviken bestod av klapperstensstrand med glesvuxet högt gräs.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Vassagrynnnet, Bolmen

Besökt: 2007-08-22

X-koordinat: 6308610 **Y-koordinat:** 1366885

Tidigare rapporterat fynd: 2006

Antal stänglar: 29

Beskrivning av lokalen: lokalen bestod av en smal, beskuggad och stenig strandremsa med enstaka fickor av lämpligt habitat. Den större population (28 stänglar) växte ihoptryckt på en liten udde av flack strand (troligen fanns här fler gentianor vilka befann sig under vatten i augusti 2007).

Hot-Åtgärder: I övrigt fanns det 2007 få förutsättningar för en gynnsam populationsutveckling vad avser klockgentiana.

Vret, Bolmen

Besökt: 2007-08-23

X-koordinat: 6309008 **Y-koordinat:** 1364638

Tidigare rapporterat fynd: 2006.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2007 av en smal och stenig strandremsa med enstaka fickor av flack och gräsbevuxen strand. Det kan ha funnits gentianor vilka stod under vatten (det gäller framförallt den gamla fyndlokalen, i närheten av ön i sydväst). Fyndlokalen från 2006 är ett av de få partier där stranden möjligen var lämplig för gentianor.

Hot-Åtgärder: Det här kommer aldrig att bli annat än en marginell lokal.

Övriga lokaler (tabell 1, 6 och 8)

Totalt sett besöktes 70 lokaler med i vissa fall endast administrativa avgränsningar mellan lokalerna. På 30 av lokalerna påträffades klockgentiana. Här påträffades länets starkaste gentianafästen med 6 lokaler på över 1000 stänglar och ytterligare 4 med över 900 stänglar. Om Örsjön, Transjön och Ältasjön/Askaken kan betraktas som enhetliga lokaler, sjunker antalet starka lokaler. Av ovan nämnda 10 lokaler har Örsjön och Färjans ö areellt skydd, Kulken och Torserydssjön saknar skydd. Ältasjön och Transjön är delvis skyddade (se tabell 1). För detaljer, se kartorna över fyndlokalerna och Ljungby kommun.

Lokalbeskrivningar

Agunnarydssjön

Lokal A, Agunnarydssjöns badplats

Besökt: 2006-07-31

X-koordinat: 6292057 **Y-koordinat:** 1399053

Tidigare rapporterat fynd: 1987

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Själva badplatsen hade blåtåtel och andra relativt lågväxande gräs men intilliggande fuktängar och stränder var 2006 igenvuxna.

Hot-åtgärder: Själva badplatsen (10 x 10 m) såg bra ut och hävdades regelbundet 2006, i övrigt saknades förutsättningar för klockgentiana.

Lokal B, Brånanäs

Besökt: 2006-07-31

X-koordinat: 6292042 **Y-koordinat:** 1399260

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av torra, sandiga stränder med enstaka fickor av mycket små fuktängar.

Hot-åtgärder: Fuktängarna var små och isolerade. Om det upptäcks någon närliggande stark gentianalokal, skulle det kunna bli aktuellt att se över fuktängarna.

Lokal C, Kyrkängen

Besökt: 2006-07-31

X-koordinat: 6291953 **Y-koordinat:** 1398657

Tidigare rapporterat fynd: 1916

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en igenvuxen frisk äng på gammal invallad sjöbotten.

Hot-åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Lokal D, Kyrkoruinsviken

Besökt: 2006-07-31

X-koordinat: 6291700 **Y-koordinat:** 1398807

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en långsamt igenväxande våt fuktäng. Det fanns gott om blåttåtel, fuktängen var fårbetad.

Hot-åtgärder: Lokalen skulle förmodligen kunna bli en bra gentianalokal med nuvarande skötsel, givet att gentianorna tog sig dit och betespåsläppet inte sker för tidigt.

Bolasjö fuktäng

Besökt: 2006-09-08

X-koordinat: 6284473 **Y-koordinat:** 1357733

Tidigare rapporterat fynd: 2002

Antal stänglar: 3

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2006 av en hårt nötbetad, torr fuktäng i anslutning till en vassbevuxen våtmark i norr och en våtäng i söder. Våtängen var bevuxen med en tät matta av vecketåg. På lokalen fanns stackar med myror av släktet *Myrmica*.

Hot-åtgärder: Betestrycket bör lättas och påsläppet ske senare, annars försvinner de få gentianor som finns kvar.

Bräkentorpasjön, Bräkentorps naturreservat med omnejd

Besökt: 2006-08-22

X-koordinat: 6298950 **Y-koordinat:** 1391324

Tidigare rapporterat fynd: 1988 och 2002.

Antal stänglar: 308 varav 210 inom reservatets gränser.

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal strand med eroderad strandbrink. Stranden var tuvad med högvuxet gräs, pors och klibbal växande helt ned till stranden. Gentianorna växte på de yttersta delarna av grästuvorna. Valet av inventeringsområde var möjligen väl snävt, det är tänkbart att det kan ha vuxit klockgentiana på andra delar av Bräkentorpasjöns stränder.

Hot-Åtgärder: Lokalen höll på att växa igen och kommer inom kort att bli helt olämplig för klockgentiana, huvudproblemet är den eroderade strandbrinken. Eventuellt kan en fräsning av stranden

(eller annan kraftig, mekanisk markstörning) förlänga livet på gentianorna.

Extorp, Exen

Besökt: 2006-08-02

X-koordinat: 6286557 Y-koordinat: 1373455

Tidigare rapporterat fynd: 1985

Antal stänglar: 78

Extorp, juli 2007, pors och högväxande gräs håller på att ta över.

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av ett antal strandnära fuktängar av olika våthet. De olika ängarna skiljdes åt av tvärgående trädridåer och vassruggar. Den nordöstra ängen var hårt nötkreatursbetad. Gentianorna växte dels på störd mark (körskador och båtplatser) och dels på de få naturligt något torrare, mer lågvuxna partierna.

Hot-Åtgärder: Betet på den nordöstra ängen bör regleras så att ängen betas tidigt och sent med betesfrid 1/7 – 15/9. Eventuellt kan de övriga ängarna utsättas för ett extensivt tidigt bete för att hålla sly och gräs borta.

Fiskeviken, sydvästra Unnen

Besökt: 2006-08-17

X-koordinat: 6303959 Y-koordinat: 1360754

Tidigare rapporterat fynd: 1950

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal strandremsa med klappersten, vassruggar och en våt myr i väster. Den gamla lokalen, en liten (5 x 5 m) strandnära fuktäng var den enda platsen där det möjligen skulle kunna växa klockgentiana.

Hot-Åtgärder: Den gamla lokalen var liten och isolerad, kanske skulle det kunna sprida sig gentianor dit om det uppstår bättre lokaler i närheten.

Färjansö, Färjansö-Långö Naturreservat, Vidöstern

Färjansö, augusti 2007

Färjans Ö, september 2006

Besökt: 2006-09-07 och 2007-08-09

X-koordinat: 6326209 **Y-koordinat:** 1391623

Tidigare rapporterat fynd: 1981

Antal stänglar: 971

Beskrivning av lokalen: lokalen bestod av en slagen fuktäng, vilken efterbetades med nöt. Gentianorna växte på fuktängens nordvästra hörn, helt nära länsgränsen. De gentianor som hittades 2007 växte i två närliggande populationer på den enda delen av madens västra del som är tillräckligt våt och lågvuxen för att passa, dock såg Jonas Starck, en besökande ornitolog, blommande gentianor på madens nordöstra del 2006 (en del av maden som inte inventerades år 2006, och befanns under vatten år 2007).

Hot-Åtgärder: Vid besöket 2006 hittades inga gentianor, då slåtttern genomförts redan i juli. Efter en dialog med reservatsförvaltaren och utföraren av skötselåtgärderna valdes att avstå från slåtter sommaren 2007 men att efterbeta som vanligt.

Troligen behövs en kombination av sen slåtter och efterbete för att förhindra att vecketåget och tuvtåten tar över och klockgentianorna försvinner, vårbete har föreslagits och kan bli aktuellt i framtiden (med hänsyn tagen till slåttmadens fågelfauna). Möjligen kan ett sommarbete vara aktuellt på den del av maden som tidigare hade gentianor givet att de nuvarande gentianapopulationerna stängslas in under motsvarande tid.

Hagasjön, Årshultsmyrens naturreservat

Besökt: 2006-09-05

X-koordinat: 6295283 **Y-koordinat:** 1354969

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2006 en skogssjö med myr i väster. Skogen gick ned till vattenkanten. I öster fanns partier av strandnära blöt myr, vilka hade täckande bestånd av pors.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Husholmen och Bastön, Färjansö-Långö naturreservat

Besökt: 2007-08-09

X-koordinat: 6325245 Y-koordinat: 1391593

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Husholmens stränder var beskuggade, smala och gräsbevuxna. Ön betades av nötkreatur och betestrycket var hårt. Bastholmen var flackare, våtare och hade ett lägre betestryck, men stränderna var även här beskuggade.

Hot-Åtgärder: Det är svårt att tro att klockgentiana skulle kunna etablera sig här, även om närheten till Färjansö borgar för ett möjligt tillskott av gentianafrön. Stränderna är för smala och beskuggade.

Hängasjön

Besökt: 2006-08-07

X-koordinat: 6279557 Y-koordinat: 1382156

Tidigare rapporterat fynd: 2001

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av ett omfattande komplex av fuktängar utmed sjöns västra strand, delvis igenvuxet med klipbal, björk, vassruggar och täckande bestånd av pors.

Hot-Åtgärder: Lokalen borde ha hyst klockgentiana men gjorde inte det, möjligen så växte det väl mycket pors på de partier vilka var tillräckligt torra och lågvuxna för att passa klockgentiana.

Högsjön

Besökt: 2006-09-08

X-koordinat: 6287870 Y-koordinat: 1347940

Tidigare rapporterat fynd: 1980

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av ett antal steniga smala stränder, den gamla lokalen var förmodligen identisk med den igenvuxna fuktängen (pors) på sydsidan av Fåranabben.

Hot-Åtgärder: Lokalen saknade förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Klagstorps fuktäng

Besökt: 2006-09-08

X-koordinat: 6282551 Y-koordinat: 1358559

Tidigare rapporterat fynd: 1983

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en igenvuxen, numera torr fuktäng. Hela ängen var tuvad och det fanns gott om Kråkris och ljung.

Hot-Åtgärder: Lokalen har förmodligen varit riktigt bra förut, men 2006 var det för sent att återskapa lämpliga betingelser för klockgentiana.

Kronobodaviken, Floren

Besökt: 2006-08-23

X-koordinat: 6319505 Y-koordinat: 1397573

Tidigare rapporterat fynd: 1982.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Det var svårt att bedöma var den gamla gentianalokalen har funnits, lokalen bestod av stenstrand, vassruggar och en sumpig starrmyr längst in i nordost.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Kråkemossen, Årshultsmyrens naturreservat

Besökt: 2007-08-07

X-koordinat: 6293605 Y-koordinat: 1353046

Tidigare rapporterat fynd: 2006.

Antal stänglar: 4

Beskrivning av lokalen: Lokalen var en fuktig svacka invid en liten öppen göl mellan två myrholmar ute på en vidsträckt myr. Gentianorna växte i spåren av en körskada. Det här är troligen en relik av ett antal små populationer av gentianor ute på Årshultsmyren, kanske kan det möjligen ha funnits andra populationer inom spridningsavstånd.

Hot-Åtgärder: På sikt kommer gentianorna att försvinna, avståndet till kyrkängen var i längsta laget.

Kvarnsjön/Fullhövden

Lokal A, Kvarnsjön/Fullhövden, västra stranden

Besökt: 2006-08-08

X-koordinat: 6298583 Y-koordinat: 1348579

Tidigare rapporterat fynd: 2005

Antal stänglar: 40

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal strand med tre små anslutande fuktängar (samtliga sydvända). Gentianorna växte med varsitt litet bestånd på varsin fuktäng.

Hot-Åtgärder: På sikt kommer fuktängarna att växa igen såvida inte ängarna slås regelbundet.

Lokal B, Kvarnsjön, norra stranden

Besökt: 2006-08-08

X-koordinat: 6299420 Y-koordinat: 1349170

Tidigare rapporterat fynd: 2005

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: lokalen bestod av våt myrmark med angränsande igenväxande fuktängar, rikligt med björk, tall, pors och bladvass.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Lokal C, Kvarnsjön, östra stranden

Besökt: 2006-08-08

X-koordinat: 6298844 **Y-koordinat:** 1349026

Tidigare rapporterat fynd: 1990 och 2005

Antal stänglar: 13

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal, igenvuxen, strand med gott om al, björk, pors och strandnära tallar. Gentianorna växte på sydsidan av den lilla ö vilken skjuter ut i sjön mitt på strandremsan.

Hot-Åtgärder: Lokalen var liten och därför känslig för förändringar i vattenstånd och igenväxning.

Lokal D, Fullhövden, östra stranden

Besökt: 2006-08-08

X-koordinat: 6298326 **Y-koordinat:** 1348734

Tidigare rapporterat fynd: 2005

Antal stänglar: 94

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal igenvuxen strand med åtta små fickor av strandnära fuktäng. Alla fickorna kännetecknades av sydläge samt en avskavd och lågbevuxen strandzon.

Hot-Åtgärder: Lokalerna var små och därför känsliga för förändringar i vattenstånd och igenväxning.

Kyrkängen, Årshultsmyrens naturreservat.

Besökt: 2006-08-17 och 2007-08-07

X-koordinat: 6293278 **Y-koordinat:** 1353699

Tidigare rapporterat fynd: 1984 och 2006.

Antal stänglar: 47

Beskrivning av lokalen: Lokalen gick inte att besöka 2006, då Krokån inte var överhoppningsbar, så en bedömning gjordes från åstranden närmast sydost om kyrkängen. Kyrkängen föreföll då att vara en kraftigt tuvad, delvis torr, fuktäng med midjehögt gräs. Vid besöket 2007 användes en annan ingång till reservatet och på så sätt kunde ängen inventeras på plats. Bedömningen av ängen kvarstod men det visade sig att det fanns två små populationer kvar på de enda platserna som fortfarande var tillräckligt lågbevuxna och våta för att duga.

Kyrkängen slogs fram till femtiotalet (och angavs då som "blå av gentiana"), men har sedan dess vuxit igen.

Hot-Åtgärder: Bränning, fräsning av tuvorna och på sikt slåtter med efterbete skulle möjligen kunna återge Kyrkängen dess forna glans och status som en eminent gentianalokal.

Kösen

Lokal A, Fåranabben

Besökt: 2006-08-01

X-koordinat: 6296337 **Y-koordinat:** 1373734

Tidigare rapporterat fynd: 1984

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en svagt sluttande och kraftigt gräsbevuxen strandremsa.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar att hysa klockgentiana.

Lokal B, Knektudden

Knektudden, augusti 2006. Gentianorna växer i ett gammalt körspår på en igenväxande myr.

Besökt: 2006-08-01

X-koordinat: 6294859 **Y-koordinat:** 1374248

Tidigare rapporterat fynd: 2002

Antal stänglar: 32

Beskrivning av lokalen: Lokalen var en igenväxande myr med körskador. Gentianorna växte i spåren av en körväg i myrens nordvästra utkant.

Hot-Åtgärder: Myren bör slås (alt. brännas).

Lokal C, Näglinge

Besökt: 2006-08-01

X-koordinat: 6300659 **Y-koordinat:** 1376157

Tidigare rapporterat fynd: 1980

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var en igenväxande frisk strandäng med förekomst av hallon och björk.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Lokal D, Ekudden

Besökt: 2006-08-01

X-koordinat: 6295564 **Y-koordinat:** 1375713

Tidigare rapporterat fynd: 1984

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var en igenväxande strand med enstaka små fickor av lågvuxet gräs. Al, rönn, skogstry och pors förekom.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Ljungsjön, Årshultsmyrens naturreservat

Besökt: 2006-09-05

X-koordinat: 6296445 **Y-koordinat:** 1355310

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en skogssjö i ett myrmarkskomplex, skogen och blötmyrarna gick ned till vattenspegeln.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Ljushultasjön

Besökt: 2006-08-17

X-koordinat: 6290956 **Y-koordinat:** 1356054

Tidigare rapporterat fynd: 2002.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Det var svårt att bedöma var den gamla gentianalokalen fanns, lokalen bestod av en grönvidebevuxen, mycket blöt, strand med inslag av bladvass, klibbal och pors. Innanför stranden fanns dels trädbevuxna och beskuggade rester av ett fåtal fuktängar, och dels en sandig gångväg med gott om ängsvädd.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Lövanäset, Florens västra strand

Besökt: 2006-08-23

X-koordinat: 6321854 **Y-koordinat:** 1395554

Tidigare rapporterat fynd: Rapporterad lokal, dock oklart från när (troligen 1900 – 1910).

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: En blockig, stenig strand med ett fåtal fickor av exponerad strand. Ett fåtal små, igenvuxna och beskuggade fuktängar fanns i anslutning till stranden.

Hot-Åtgärder: Varken stränderna eller de igenvuxna fuktängarna hade några förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Rammsjön, Årshultsmyrens naturreservat

Besökt: 2006-09-05

X-koordinat: 6295791 Y-koordinat: 1354320

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2006 en skogssjö med myrmarker och anslutande hyggen. Skogen gick ända ned till vattnet.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Ramsås, Möckelns norra strand

Besökt: 2006-08-07

X-koordinat: 6287022 Y-koordinat: 1402456

Tidigare rapporterat fynd: 1985 och 2005.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen (egentligen två gamla fyndlokaler) bestod av en strandremsa av beskuggad torr strand med enstaka fickor av bladvass och bestånd av blåtåtel.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Rukesjö

Besökt: 2006-08-03

X-koordinat: 6286520 Y-koordinat: 1365617

Tidigare rapporterat fynd: 1989, 2002 och 2004

Antal stänglar: 127

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av stränder och våtmarker i anslutning till sjön Rukesjö med in- och utlopp. Enstaka vassruggar, täckande bestånd av flaskstarr samt pors fanns. Gentianorna växte i sju små kluster, i körspår/viltstigar samt på torrare mer lågvuxna partier. Ingen av populationerna var stor.

Hot-Åtgärder: Sjöns närmaste omgivning höll delvis på att växa igen, möjligen kan det tänkas att det höga vattenståndet 2007 kan ha gynnat en nyetablering av gentiana inom sjöns närområde.

Ryssby prästgård

Besökt: 2006-09-05

X-koordinat: 6305455 Y-koordinat: 1399854

Tidigare rapporterat fynd: 1865

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en klippt gräsmatta, i nordväst anslöt ett förbuskat och trädbevuxet fuktstråk.

Hot-Åtgärder: Det fanns inga förutsättningar för en population av klockgentiana på lokalen.

Sandsjön, Årshultsmyrens naturreservat

Besökt: 2006-09-05

X-koordinat: 6296966 **Y-koordinat:** 1353331

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var en skogssjö med anslutande myrmark. Stränderna var 2006 smala och steniga. Myren i norr var alltför blöt och vattensjuk för att hysa klockgentiana. Det fanns gott om tall på myrmarken.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar att hysa klockgentiana.

Skeen

Besökt: 2006-08-02

X-koordinat: 6294660 **Y-koordinat:** 1370352

Tidigare rapporterat fynd: 1981

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2006 en slagen vallåker med fuktstråk på vilka växte vecketåg.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Skeens badplats, Bolmån

Besökt: 2006-08-02

X-koordinat: 6294854 **Y-koordinat:** 1369456

Tidigare rapporterat fynd: 2002

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2006 en klippt gräsmatta, i närheten fanns igenvuxna fuktängar med manshöga bestånd av mjölkört.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Skärsjömyren

Besökt: 2006-08-22

X-koordinat: 6296454 **Y-koordinat:** 1388732

Tidigare rapporterat fynd: 1988 och 2002.

Antal stänglar: 105

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2006 av två närliggande partier av samma myr (därav två olika rapporterade fynd). Själva myren var blöt med sjöfräken och starr medan den yttre nordöstra delen var torrare och delvis bevuxen av björk, klockljung, pors och blåtåtel. Gentianorna växte på två olika delområden med torrare substrat och lågvuxet gräs (i huvudsak blåtåtel).

Hot-Åtgärder: Lokalen/lokalerna var 2006 fortfarande bra men på sikt bör växtlokalerna för gentiana hävdas (slåtter och bete) samt utsättas för någon form av begränsad markstörning för att möjliggöra föryngring.

Skärsjön

Lokal A, nordvästra mossen

Besökt: 2006-09-08

X-koordinat: 6289653 **Y-koordinat:** 1360158

Tidigare rapporterat fynd: 2002

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2006 en tallbevuxen våt mosse med sammanhängande mattor av pors.

Hot-Åtgärder: Lokalen höll på att växa igen, möjligen fanns det utrymme för gentianor närmast vattnet (Skärsjön) i söder.

Lokal B, nordöstra mossen

Besökt: 2006-09-08

X-koordinat: 6289653 **Y-koordinat:** 1359950

Tidigare rapporterat fynd: 2002

Antal stänglar: 2

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2006 en tallbevuxen mosse, vilken tilltar i blöthet och öppenhet ned mot den avsnörda norra delen av Skärsjön. Gentianorna växte på den torraste och mest lågvuxna delen av en tuvad våtäng med gott om högvuxet gräs och pors.

Hot-Åtgärder: Lokalen höll på att växa igen. Om våtängen närmast öster om den avsnörda klarvattensytan slogs, skulle livet på gentianorna kunna förlängas.

Stensjön

Lokal A, Guldsmedsudden

Besökt: 2006-07-31

X-koordinat: 6296655 **Y-koordinat:** 1398855

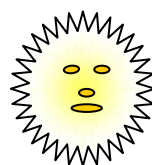
Tidigare rapporterat fynd: 1986

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2006 en igenväxande våtmark med en stor vassrugge som en kork ut mot Stensjön. Våtmarken var dikad och bevuxen av pors, flaskstarr och björk. Lokalen betades tidigare av nötkreatur.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Lokal B, Norra Tunabo

Besökt: 2006-07-31

X-koordinat: 6296307 **Y-koordinat:** 1398719

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var en betad fuktäng med blåtåtel på de torrare delarna och flaskstarr närmast vattnet i söder och öster.

Hot-Åtgärder: Lokalen borde ha kunnat hysa klockgentiana. Betestrycket bör förändras (betesfrid 1/7 – 15/9) och klockgentiana

introduceras (troligen fanns det inga spontana populationer inom normalt spridningsavstånd).

Stensjön, Årshultsmyrens Naturreservat

Besökt: 2006-09-05

X-koordinat: 6295820 **Y-koordinat:** 1353251

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2006 en skogssjö med stenig strand och skog helt ned till vattnet. Mossen i nordväst mellan Stensjön och Sandsjön var torr och ljungbevuxen (snarast en ljunghed).

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Stora Sjöbo, Vidöstern

Besökt: 2006-08-23

X-koordinat: 6321161 **Y-koordinat:** 1388069

Tidigare rapporterat fynd: 1984.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Det var svårt att bedöma var den gamla gentianalokalen funnits, lokalen bestod av en smal, glest gräsbevuxen stenstrand. Det fanns rikligt med vassruggar utom längst i norr.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Storesjö, Prästeboda naturreservat med omnejd

Besökt: 2006-08-22

X-koordinat: 6302205 **Y-koordinat:** 1393301

Tidigare rapporterat fynd: 1980.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2006 av ett åutflöde med anslutande våta stränder och fuktängar övervuxna av delvis midjehöga pors.

Hot-Åtgärder: Stranden och fuktängarna hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Stråhultasjömossen

Besökt: 2006-09-05

X-koordinat: 6295459 **Y-koordinat:** 1356153

Tidigare rapporterat fynd: 1990

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2006 en gräsbevuxen åbrink. Den närliggande myren i väster var våt och starrbevuxen. Den anslutande körvägen i öster var sandig. Mellan körvägen i väster och åkrarna i öster fanns en tallbevuxen äng.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Stönjasjön

Besökt: 2006-08-17

X-koordinat: 6296844 Y-koordinat: 1358295

Tidigare rapporterat fynd: 2002.

Antal stänglar: 474

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2006 av ett antal mindre strandnära fuktängar sammanbundna av smala, tuvade och gräsbevuxna stränder. Gentianorna växte på stränderna, där de var hänvisade till de yttersta delarna av tuvorna, och på de torrare och lägre delarna av fuktängarna. Den långgrunda exponerade strandstruktur, som klockgentianor behöver, saknas. Alla strandavsnitt hade 2006 eroderade strandvallar med grästuvor.

Hot-Åtgärder: Stränderna höll snabbt på att växa igen. Fuktängarna höll också på att växa igen men i en långsammare takt. Stränderna behöver utsättas för någon form av mekanisk bearbetning (möjligen fräsning) för att slå sönder tuvorna/strandvallarna.

Sävsjön

Besökt: 2006-08-17

X-koordinat: 6287559 Y-koordinat: 1350925

Tidigare rapporterat fynd: 2002.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Det var svårt att bedöma var det gamla gentianafyndet fanns, lokalen bestod 2006 av en blöt strandnära myr med en torrare igenvuxen inre del (björk och pors). I öster gränsade myren till en torr, tallbevuxen och sandig ås.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Södergården, Mäste

Besökt: 2006-09-08

X-koordinat: 6289556 Y-koordinat: 1354958

Tidigare rapporterat fynd: 1989

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en skogsbäck, vilken slingrade sig genom en igenväxande myr. Myren var kraftigt tuvad och bevuxen av midjehögt gräs.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Söluddsviken, Vidöstern

Besökt: 2006-08-23

X-koordinat: 6317753 Y-koordinat: 1388551

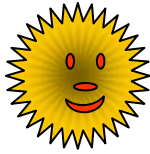
Tidigare rapporterat fynd: 2001

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Den inre delen av viken bestod av en stor vassrugge och hela västra sidan av viken från bryggan till den stora vassruggen hade en bård av vass. Den östra stranden ut till uddens spets var smal, stenig och gräsbevuxen.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Torpa

Besökt: 2006-08-02 och 2006-08-07

X-koordinat: 6289180 **Y-koordinat:** 1364296

Tidigare rapporterat fynd: 1981

Antal stänglar: 35

Torpa fuktäng, juli 2007. Natura 2000-lokal och föremål för en åtagandeplan.

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2006 av en nötkreatursbetad fuktäng av varierande våthet.

Hot-Åtgärder: Betet var bra och numera (2009) råder betesfrid 1/7 – 15/9 inom det område där gentianorna växer.

Torsborg, Vidöstern/Kafjorden

Besökt: 2006-08-23

X-koordinat: 6318354 **Y-koordinat:** 1389453

Tidigare rapporterat fynd: 1899.

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2006 av en trädridå i en fuktig sänka och en intilliggande delvis fuktig gräsmatta/villatomt. I anslutning till gräsmattan fanns en liten, gräsbevuxen äng.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Torserydssjön

Lokal A, nordvästra stranden

Besökt: 2006-09-01

X-koordinat: 6300363 **Y-koordinat:** 1357356

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal

Antal stänglar: 2487

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2006 av en ett antal strandnära fuktängar av olika storlek, vilka bands samman av en delvis smal och porsbevuxen strandremsa. En fantastiskt fin lokal där framförallt fyra av fuktängarna (885 + 596 + 547 + 330 stänglar) bidrog till mängden av gentianor.

Hot-Åtgärder: Om inte vattenståndet förändras och isen får hållas, lär lokalen bibehålla sin status som en av länets bästa gentianalokaler.

Lokal B, norra stranden

Besökt: 2006-09-01

X-koordinat: 6301352 **Y-koordinat:** 1358043

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal och stenig strand med ett fåtal luckor med gräsbevuxet grus. Strandnära fuktängar saknades.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Lokal C, nordöstra stranden

Besökt: 2006-09-01

X-koordinat: 6300926 **Y-koordinat:** 1359531

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal och stenig strand med ett fåtal luckor av gräsbevuxet grus. En hårt nötkreatursbetad strandnära fuktäng fanns längst i öster nedanför Sjögård.

Hot-Åtgärder: Stränderna hade 2006 inga förutsättningar för att hysa klockgentiana, men fuktängen skulle möjligen kunna duga i framtiden om betestrycket ändrades.

Transjön

Strandnära fuktäng, Transjön, juli 2007.

Lokal A, Nordvästra stranden

Besökt: 2006-08-08

X-koordinat: 6302429 **Y-koordinat:** 1351490

Tidigare rapporterat fynd: 2004

Antal stänglar: 172

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2006 av en smal strand med tre sydlänta och strandnära fuktängar, på vilka växte varsin gentiana-population.

Hot-Åtgärder: Framtiden såg ljus ut 2006 givet att inte vattenståndet ändras.

Lokal B, norra stranden

Besökt: 2006-08-08

X-koordinat: 6302522 **Y-koordinat:** 1352011

Tidigare rapporterat fynd: 1990 och 2004

Antal stänglar: 1340

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av tre olika delar. I norr fanns en blöt myr med tillhörande fuktängar vilken helt saknade gentianor. Lokalens sydvästra del är en strandnära fuktäng, vilken hade gott om gräs och på sikt kommer att växa igen. Den sydöstra delen var en sammanhängande smal strandremsa interfolierad av ett antal mindre fuktängar och en badstrand.

Hot-Åtgärder: Den norra delen saknade förutsättningar för klockgentianor. Fuktängen i sydväst bör slås inom tre år. Stränderna i sydöst bör eventuellt slås inom fem år beroende på hur och om iserosionen och vattenståndet samverkar i "skötseln" av stränderna. Området närmast badstranden hyste 2006 den tätaste aggregationen av gentianor och gynnas förmodligen av ett fortsatt utnyttjande av stranden för rekreation.

Lokal C, sydöstra stranden

Besökt: 2006-08-09

X-koordinat: 6301359 **Y-koordinat:** 1351704

Tidigare rapporterat fynd: 2004

Antal stänglar: 1334

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal gräsklädd strandremsa, flera sandstränder samt två sydvända, strandnära fuktängar. Merparten av gentianorna (1180 stänglar) växte på de två fuktängarna.

Hot-Åtgärder: Om inget görs för att reglera vattenståndet och isen får hållas, lär lokalen förbli bra inom modern framtid.

Lokal D, sydvästra stranden

Besökt: 2006-08-09

X-koordinat: 6301369 **Y-koordinat:** 1351266

Tidigare rapporterat fynd: 2004

Antal stänglar: 4

Beskrivning av lokalen: Lokalen var en stor sammanhängande myr, delvis igenvuxen. Det fanns gott om pors och ljung men också flera rejält blöta partier. Gentianorna växte nästan exakt på den angivna koordinaten i en gammal viltstig. Lokalen är förmodligen en rest av en större förekomst.

Hot-Åtgärder: Lokalen håller snabbt på att växa igen, kanske kan gentianorna sprida sig till andra delar av myren om myren slås inom fem år.

Prosteköps naturreservat, närliggande tidigare oinventerade sträckor samt "nordvästra hörnet"

Besökt: 2007-08-08

X-koordinat: 6302247 **Y-koordinat:** 1351965

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal, uppföljning av 2006 års inventering.

Antal stänglar: 981 varav 461 inom reservatets gränser.

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av gräsbeklädda och smala stränder med anslutande myrmark. Det "nordvästra hörnet" bestod av en blöt, stenig och vattenvegetationsklädd vik med en tillhörande båtplats i öster, gentianorna växer i anslutning till båtplatsen.

Hot-Åtgärder: Båtplatsen hävdas löpande, stränderna är smala men i övrigt bra, inga åtgärder behövs i dagsläget.

Horsö och intilliggande småöar

Besökt: 2007-08-08

X-koordinat: 6302039 **Y-koordinat:** 1351550

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal, uppföljning av 2006 års inventering.

Antal stänglar: 357 varav 271 växte på Horsö.

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av gräsbeklädda och smala stränder med enstaka anslutande, små, fuktängar.

Hot-Åtgärder: Stränderna är för smala för att möjliggöra riktigt månghövdade populationer, men en stabil lokal lär öarna kunna fortsätta att vara. Ett intensivt gäsbete höll gräsvegetationen på stränderna nere.

Trollagården, Hylltåkra

Besökt: 2006-08-28

X-koordinat: 6277356 **Y-koordinat:** 1378950

Tidigare rapporterat fynd: 2001

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen är en mycket våt myr med enstaka tallar och bestånd av pors.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Vitasjö

Lokal A, östra sjöutloppet

Besökt: 2006-09-08

X-koordinat: 6283498 **Y-koordinat:** 1365492

Tidigare rapporterat fynd: 2002

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: lokalen bestod 2006 av en igenvuxen åbrink. På andra sidan Hinnån fanns en blöt starrmyr.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Lokal B, Bägryd åbro

Besökt: 2006-09-08

X-koordinat: 6283750 **Y-koordinat:** 1365557

Tidigare rapporterat fynd: 1981

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en igenväxande frisk gräsmark, ymnigt bevuxen med vecketåg.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Ältasjön och Askaken, delvis inbegripande Lidhultsåsens naturreservat

Lokal A, Södra Ältasjön, delvis Lidhultsåsens naturreservat

Besökt: 2006-08-09

X-koordinat: 6300752 **Y-koordinat:** 1355476

Tidigare rapporterat fynd: 2005

Antal stänglar: 2469 varav 1655 inom reservatet

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal gräsbevuxen strandremsa och 5 mindre fuktängar i anslutning till stranden.

Hot-Åtgärder: För att lokalen ska behålla sina gentianor på sikt, förutsätts en fortsatt iserosionspåverkan av stränderna, eventuellt kan stränderna slås med femårsintervall.

Lokal B, Nordöstra Ältasjön, Lidhultsåsens naturreservat

Besökt: 2006-08-09

X-koordinat: 6301046 Y-koordinat: 1355389

Tidigare rapporterat fynd: 2005

Antal stänglar: 378

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en smal, fuktig och långsamt igenväxande strandremsa. Gentianorna växte i små kluster utmed hela strandremsan.

Hot-Åtgärder: För att lokalen ska behålla sina gentianor på sikt, förutsätts en fortsatt iserosionspåverkan av stränderna, eventuellt kan stränderna slås med femårsintervall.

Lokal C, Östra askaken

Besökt: 2006-08-09

X-koordinat: 6301058 Y-koordinat: 1356246

Tidigare rapporterat fynd: 2005

Antal stänglar: 33

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av tre små reliktpopulationer, den södra var av en enstaka stängel inne i ett kompakt bestånd av högt gräs. De norra populationerna växte på röjda båtplatser. Stränderna var smala och igenvuxna med högt gräs.

Hot-Åtgärder: En förutsättning för att de norra populationerna ska finnas kvar är att båtplatserna förblir röjda, den sydliga stängeln är troligen borta inom två år.

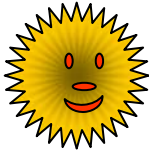

Örsjön (Årshultsmyrens naturreservat) och Kulken

Örsjön, augusti 2006. Örsjöns stränder med anslutande fuktängar var 2006 länets starkaste klockgentianalokal.

Lokal A, Nordvästra Örsjön, Årshultsmyrens naturreservat

Besökt: 2006-08-10

X-koordinat: 6298783 **Y-koordinat:** 1353648

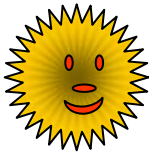
Tidigare rapporterat fynd: 2005

Antal stänglar: 955

Beskrivning av lokalen: lokalen bestod av en fuktäng i väster med en anslutande strandremsa i öster. En övervägande merpart av gentianorna växte på fuktängen.

Hot-Åtgärder: Inga påtagliga hot, så länge vattenståndet varierar som idag och isen skrapar stränderna lär gentianorna finnas kvar, eventuellt bör fuktängen slås inom fem års tid.

Lokal B, Nordöstra Örsjön, Årshultsmyrens naturreservat

Besökt: 2006-08-10

X-koordinat: 6298797 **Y-koordinat:** 1354317

Tidigare rapporterat fynd: 1981, 2005

Antal stänglar: 2035

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en stor, strandnära, fuktäng plus sex mindre fuktängar alla sammanbundna av en smal strandremsa. Det fanns gott om pors.

Hot-Åtgärder: Inga påtagliga hot, så länge vattenståndet varierar som idag och isen skrapar stränderna lär gentianorna finnas kvar, eventuellt bör den stora fuktängen slås inom fem års tid.

Lokal C, Östra Örsjön, Årshultsmyrens naturreservat

Besökt: 2006-08-10

X-koordinat: 6298497 **Y-koordinat:** 1354655

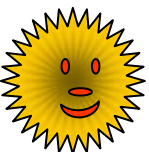
Tidigare rapporterat fynd: 2005

Antal stänglar: 2912

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av flera stora fuktängar sammanbundna av en smal strandremsa, gentianorna växte framförallt på de tre fuktängarna i norr.

Hot-Åtgärder: Inga påtagliga hot, så länge vattenståndet varierar som idag och isen skrapar stränderna lär gentianorna finnas kvar, eventuellt bör fuktängarna slås inom fem års tid.

Lokal D, Västra Kulken

Besökt: 2006-08-10

X-koordinat: 6298970 **Y-koordinat:** 1354905

Tidigare rapporterat fynd: 2004, 2005

Antal stänglar: 938

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en kombination av myr, smala strandremsor och mycket små öar vilka det gick att gå ut till 2006 som en konsekvens av det låga vattenståndet. Gentianorna på den gamla fyndlokalen på myrmark växte i en körskada och höll 2006 på att försvinna. Merparten av gentianorna (312 + 340 stänglar) växte på öarna i norr.

Hot-Åtgärder: De små populationerna på eller i anslutning till myren försvinner förmodligen inom kort. Gentianorna på det som helt nyligen varit öar samt på det som fortfarande är öar ser snarast ut att expandera.

Lokal E, Östra Kulken

Besökt: 2006-08-10

X-koordinat: 6298968 **Y-koordinat:** 1355036

Tidigare rapporterat fynd: 2005

Antal Stänglar: 563

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av två fuktängar och fyra mycket små fragment av fuktäng utmed en sank strand.

Hot-Åtgärder: Inga påtagliga hot, så länge vattenståndet varierar som idag och isen skrapar stränderna lär gentianorna finnas kvar, eventuellt bör fuktängarna slås inom fem års tid.

Markaryds kommun (tabell 4 och 8)

En enda fyndlokal påträffades (2007). Sju av de tio besökta lokalerna saknade 2006 och 2007 förutsättningar för att hysa klockgentianor, de återstående två lokalerna (Oshult och sydöstra Hultasjön) bör återbesökas innan de döms ut definitivt. För detaljer se kartorna över Markaryds kommun och Tannsjön.

Lokalbeskrivningar

Göshult

Besökt: 2007-08-06

X-koordinat: 6260753 **Y-koordinat:** 1367359

Tidigare rapporterat fynd: 1978

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en serie av delvis mycket våta fuktängar runt Grytån. Blåtåtel växte midjehögt och fuktängarna var kraftigt tuvade. Lokalen befann sig under en kraftledning, vilket troligen är huvudorsaken till att träden (tall och björk) hållits borta.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar att hysa en livskraftig population av klockgentiana.

Oshult, Lokasjön

Besökt: 2007-08-06

X-koordinat: 6261138 **Y-koordinat:** 1362316

Tidigare rapporterat fynd: 1981

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Koordinaten var troligen felplacerad. Lokalen bestod rimligen av ett antal beskuggade, strandnära, fuktängar, steniga stränder samt en större, möjligen lämplig, fuktäng i nordost. Lokalen vore värd ett nytt besök vid ett lägre vattenstånd.

Hot-Åtgärder: Fuktängen i nordost skulle ha kunnat hysa gentianor. Om så hade varit fallet, dög ängen i som den var 2007.

Pontasbygd

Besökt: 2007-08-02

X-koordinat: 6265854 Y-koordinat: 1377655

Tidigare rapporterat fynd: 1980

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: lokalen bestod av en liten ö (3 x 5 m) i mittfåran av en snabbt rinnande bäck. Ön hade träd och stränderna var beskuggade.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar att hysa en livskraftig population av klockgentiana.

Tannsjön

Lokal A, västra västra Tannsjö

Besökt: 2006-08-25

X-koordinat: 6271855 Y-koordinat: 1364757

Tidigare rapporterat fynd: 1981

Antal Stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Det var något oklart var den gamla lokalen egentligen låg, ett trädbevuxet fuktstråk i anslutning till en villatomt stämde bäst med koordinaten. I söder fanns en hårt nötkreatursbetad fuktäng.

Hot-Åtgärder: Fuktstråket lämpade sig inte som växtlokal för klockgentiana. Fuktängen kan möjligen ha hyst några exemplar, men med det betestryck som fanns 2006 rädde inga förutsättningar för klockgentiana.

Lokal B, nordöstra Hultasjön

Besökt: 2006-08-25

X-koordinat: 6270955 Y-koordinat: 1365355

Tidigare rapporterat fynd: 1982

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Det var något oklart var den gamla lokalen egentligen låg, ett uppodlad fuktstråk (trädgårdsväxter) fanns i anslutning till åkern i öster, i väster mot sjön fanns en igenvuxen våtäng med pors, bladvass och högvuxna gräsarter.

Hot-Åtgärder: Varken det uppodlade fuktstråket eller den igenväxande fuktängen hade några förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Lokal C, sydöstra Hultasjön

Besökt: 2006-08-25

X-koordinat: 6270783 Y-koordinat: 1365220

Tidigare rapporterat fynd: ny lokal

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en liten slagen våt fuktäng (10 x15 m) med en igenväxande liten fuktäng (högvuxna gräsarter och pors) i söder.

Hot-Åtgärder: En lokal värd att följa upp, den slagna fuktängen befann sig 2006 mindre än 100 meter från lokal B, varifrån det tidigare rapporterats fynd av klockgentiana.

Lokal D, östra Tannsjö

Besökt: 2006-08-25

X-koordinat: 6271452 **Y-koordinat:** 1365156

Tidigare rapporterat fynd: 1936

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Det var något oklart var den gamla lokalen egentligen låg, ett trädbevuxet (tall) och beskuggad fuktstråk i anslutning till produktiv skogsmark kan ha hyst klockgentiana förut, 50 meter västerut fanns några igenvuxna strandängar i anslutning till sjön.

Hot-Åtgärder: Varken det beskuggade fuktstråket eller den igenvuxna strandängen hade några förutsättningar att hysa klockgentiana.

Östra västra Tannsjö

Besökt: 2007-08-02

X-koordinat: 6271850 **Y-koordinat:** 1364955

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal men känd sedan tidigare av landsbygdsenheten, uppföljning av inventeringen 2006.

Antal stänglar: 1

Fuktäng vid östra västra Tannsjö, Markaryds kommun, augusti 2007.

Beskrivning av lokalen: Betesmark och fuktängar i anslutning till Lokal A, ett flertal lågvuxna fuktstråk fanns men bara gentianor på en av platserna. Enligt ägarna fanns det betydligt fler gentianor 2006 på de våtängar som vette mot sjön i söder. Hela södra delen av lokalen låg under vatten i augusti 2007. Lokalen bör återinventeras under torrare betingelser än vad som var fallet 2007, betestrycket var 2007 hårt och björk (beskuggning) hade vandrat in på lokalens östra del.

Hot-Åtgärder: En bedömning av lämplig skötsel bör kanske anstå tills en bättre uppskattning av gentianapopulationen gjorts men om den restpopulation som hittades 2007 var den ända som fanns, bör björken tas bort och betestrycket ändras.

Tommaryd

Besökt: 2007-08-02

X-koordinat: 6281006 **Y-koordinat:** 1370876

Tidigare rapporterat fynd: 1984

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Det var oklart var den gamla fyndplatsen fanns, lokalen bestod av två friska beteshagar, en extensivt betad, igenväxande och delvis beskuggad fuktäng (midjehög gräsvegetation), samt en fuktig björkhage.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar att hysa en livskraftig population av klockgentiana.

Ängabäck

Besökt: 2007-08-06

X-koordinat: 6264864 **Y-koordinat:** 1357265

Tidigare rapporterat fynd: 1988

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en vallåker, en beskuggad igenvuxen fuktäng samt en stor och fuktig sänka översållad av veke-tåg. Den gamla fyndlokalen var troligen det igenvuxna fuktstråk, vilket låg ostsydost om fyndkoordinaten.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar att hysa en livskraftig population av klockgentiana.

Älmhults kommun (tabell 1, 5 och 8)

Av de 22 lokaler som besöktes 2006 och 2007 befanns 7 att ha klockgentiana. Fjorton av de 15 fyndlösa lokalerna var gamla rapporterade fynd, den 15e lokalen (Garanshultasjön) var ett misslyckat blindskott från författaren av den här rapporten.

Ingen av de 7 fyndlokalerna var sjöstrandslokaler, utan bete och/eller slåtter stod för störningen på alla lokalerna utom Tångarne. Tångarne var en igenväxande fuktängslokal, vars starmader dock slogs 2006.

I Åtgärdsprogrammet för alkonblåvinge och klockgentiana betonas att riktigt månghövdade lokaler (> 1000 stänglar) bör ges areellt skydd. På en av lokalerna i Älmhults kommun (Råshult) hittades fler än 1000 stänglar och en annan av lokalerna (Elisköps nordöstra fuktäng) hade 920 stänglar och ligger således nära gränsvärdet. Båda ovan nämnda lokaler är areellt skyddade (Råshult är kulturresevat och Natura 2000 och Elisköps nordöstra fuktäng ingår i EU:s Natura 2000-nätverk). För detaljer se kartorna över Älmhults kommun samt de olika fyndlokalerna.

Lokalbeskrivningar

Abborraslätt

Besökt: 2007-07-31

X-koordinat: 6276252 **Y-koordinat:** 1388454

Tidigare rapporterat fynd: 1980-talet

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en delvis mycket blöt, igenväxande fuktäng i anslutning till en å med gott om videbuskar, säv och älgräs. Strax söder om den gamla lokalen (precis öster om ån) fanns en lovande, betad, fuktäng, vilken var omöjlig att nå 2007 på grund av en kombination av högt vattenstånd och fyra mycket stora tjurar.

Hot-Åtgärder: Den gamla lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana, men den betade fuktängen i söder vore värd ett besök givet att någon lyfter bort tjurarna från beteshagen på vägen dit.

Bäckaholm

Besökt: 2007-08-01

X-koordinat: 6260060 **Y-koordinat:** 1381959

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal, känd genom länsstyrelsens landsbygdsenhet

Antal stänglar: 10

Beskrivning av lokalen: En mosaik av beteshagar, våtängar och betad åmad. Enligt markägarna fanns här gott om gentiana 2006 på den del som 2007 låg under vatten. Ställvis mycket hårt betestryck. De gentianor som påträffades växte relativt torrt på måttligt betade, flacka stränder med gles vegetation. En hjord av highland cattle (inklusive ledartjur och kalvar) gjorde besöket av lokalen till en delikat historia.

Hot-Åtgärder: Betestrycket på stränderna i öster bör ändras och betesfrid 1/7 – 15/9 införas på de platser där gentianorna påträffades 2007.

Bökön

Besökt: 2007-07-31

X-koordinat: 6289160 **Y-koordinat:** 1392952

Tidigare rapporterat fynd: 1980-talet

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en vallåker, en förbuskad strand samt en mycket liten igenvuxen fuktäng mellan åkern och stranden.

Hot-Åtgärder: Den gamla lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana.

Bölsö

Besökt: 2007-07-30

X-koordinat: 6284559 **Y-koordinat:** 1402743

Tidigare rapporterat fynd: 1992

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en myr (under sommaren 2007: våt och delvis svårtillgänglig). Ett flertal icke-överhoppbara diken fanns. Den södra delen av myren höll på att växa igen med etablering av björk och tall, Det kan möjligen ha funnits kvar några få gentianor på myrens lägre partier.

Hot-Åtgärder: På sikt kommer myren att växa igen även om 2007 års höga vattenstånd kan ha varit gynnsamt för en eventuell förekomst av klockgentiana.

Elisköp, Natura 2000

Elisköp/Hylte, juli 2007.

Lokal A, Hylte

Besökt: 2006-08-25

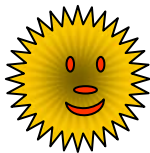
X-koordinat: 6267743 **Y-koordinat:** 1384445

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal, tidigare fynd var kända (miljöövervakningen av kärlväxter), men ej rapporterade.

Antal stänglar: 186

Beskrivning av lokalen: lokalen var 2006 en extensivt nötkreaturs-betad, ånära fuktäng (4 kvigor, tidigt påsläpp) med gott om pors och vecketåg. Gentianorna växte alla på en begränsad del av ängen där porsen inte tagit över och där det inte växte vecketåg.

Hot-Åtgärder: Fortsatt extensivt bete behövs för att hålla vegetationen låg och porsen under kontroll. Betsdjuren skulle kunna ersättas med slåtter, efterbete och bortröjning av pors .

Lokal B, Lindbjärsbacken

Elisköp/Lindbjärsbacken, juli 2007.

Besökt: 2006-08-25

X-koordinat: 6267923 **Y-koordinat:** 1384536

Tidigare rapporterat fynd: 1984

Antal stänglar: 111

Beskrivning av lokalen: lokalen var 2006 en liten, frisk och gräsbevuxen slåtteräng med gräns mot Helge å, gentianorna växte aggregerade i hopar i de våtaste partierna.

Hot-Åtgärder: Fortsatt slåtter borde räcka, lokalen ser torr och igenbevuxen ut men gentianorna förefaller att trivas.

Lokal C, nordvästra fuktängen

Elisköp nordvästra fuktängen, juli 2007.

Besökt: 2006-08-25

X-koordinat: 6268431 **Y-koordinat:** 1384888

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal, tidigare fynd var kända, (Jonas Wäglind, miljöövervakning av kärlväxter), men ej rapporterade.

Antal stänglar: 920

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2006 en slåtteräng i anslutning till helge å, gentianorna växte endast på en mindre del av ängen (20x10 m) men där finns det så rikligt att det var svårt att undgå att trampa på blommorna.

Hot-Åtgärder: Fortsatt slåtter borde räcka.

Garanshultasjön, Natura 2000

Besökt: 2007-07-30

X-koordinat: 6282183 **Y-koordinat:** 1409162

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av ett antal sankar stränder med anslutande betesmark. Högvuxna bestånd av starr (flaskstarr) och vass växte längst in i vikarna. Stränderna var hårt betade (nötkreatur och andfåglar).

Hot-Åtgärder: Det fanns troligen inga förutsättningar för gentianor att trivas här. Det höga vattenståndet omöjliggjorde besök på den

udde i nordväst som eventuellt skulle kunnat vara lämplig, dock var kombinationen av riklig vegetation (starr och gräs), gås/andbete och massor knappast lämplig för klockgentiana.

Kornberga

Besökt: 2006-08-25

X-koordinat: 6261655 **Y-koordinat:** 1381657

Tidigare rapporterat fynd: 1980

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen var 2006 en hårt nötbetad fuktäng i anslutning till ett vattendrag, det våtaste partiet hyste rikligt med vecketåg.

Hot-Åtgärder: Betestrycket var 2006 väl hårt, en ändrad betesregim skulle möjligen kunna återställa lokalen.

Kvarnatorp

Besökt: 2007-07-30

X-koordinat: 6280457 **Y-koordinat:** 1411256

Tidigare rapporterat fynd: 1988

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2007 av en betad äng med ett till synes lämpligt fuktstråk. Den västra delen av ängen hade gott om tistlar och vecketåg och den norra delen av ängen var en björkhage.

Hot-Åtgärder: Betestrycket verkade inte vara för hårt, eventuellt kan tistlarna och vecketågen tas bort. Det borde kunna ha funnits gentianor här men lokalen låg isolerad från kända förekomster av klockgentiana.

Kölabodasjön

Besökt: 2006-08-28

X-koordinat: 6269812 **Y-koordinat:** 1387662

Tidigare rapporterat fynd: 1967

Antal stänglar: 17

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av en strandnära fuktäng, vilken betades extensivt av nötkreatur. Gentianorna växte på det mest lågvuxna, något torrare, partierna.

Hot-Åtgärder: Enligt ägaren av fuktängen har gentianorna funnits där länge, men aldrig varit speciellt månghövda. Förändras inte skötseln av fuktängen, bör gentianorna kunna finnas kvar i framtiden.

Låkan

Besökt: 2007-07-30

X-koordinat: 6267959 **Y-koordinat:** 1403150

Tidigare rapporterat fynd: 1985

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av ett litet, långsamt igenväxande, skogskärr. Lokalen var delvis beskuggad.

Hot-Åtgärder: Lokalen var troligen alltför igenvuxen för att kunna räddas, halva kärret var beskuggat och gräsvegetationen stövelskaftshög.

Möckelsnäs

Besökt: 2006-08-29

X-koordinat: 6277585 Y-koordinat: 1398655

Tidigare rapporterat fynd: 1887

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod av ett igenvuxet fuktstråk i anslutning till en större ladugård.

Hot-Åtgärder: Ladugården revs under 2007 och ersattes av en konferensbyggnad 2008 vilket dock knappast spelade någon roll, gentianorna försvann troligen för en lång tid sedan.

Norra Kornberga

Besökt: 2007-07-31

X-koordinat: 6262390 Y-koordinat: 1381288

Tidigare rapporterat fynd: 1980

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Det var oklart var den gamla fyndlokalen fanns, lokalen bestod 2007 av en vallåker, en beskuggad skogstjärn samt en bäckomslutande fuktäng (troligen den gamla lokalen). Fuktängen var bevuxen med lårhögt tuvat gräs.

Hot-Åtgärder: lokalen hade inga förutsättningar att hysa klockgentiana.

Pjätteryd

Besökt: 2007-07-31

X-koordinat: 6281041 Y-koordinat: 1391106

Tidigare rapporterat fynd: 1893 och 1893

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen (egentligen två gamla fynd från nästan samma plats) bestod 2006 av ett beskuggat igenvuxet fuktstråk. Det fanns gott om blåtåtel som vittnar om vad som varit.

Hot-Åtgärder: Det fanns inga förutsättningar för gentianor att trivas här, nästan hela fuktstråket var 2007 beskuggat och gräset tuvat och midjehögt.

Råshult, kulturresevat

Besökt: 2006-08-24 och 2006-08-29

X-koordinat: 6277550 Y-koordinat: 1401329

Tidigare rapporterat fynd: 1998

Antal stänglar: 2383

Klockgentianor på fuktäng, kulturresevatet Råshult, augusti 2006.

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2006 av ett antal närliggande slagna fuktängar, vilka efterbetades av nötkreatur och får.

Hot-Åtgärder: Slåttern skedde 2006 i mitten-slutet av september med efterbete kort därefter. Planer fanns då på att tidigare lägga slåttern på några av ängarna, vilket skulle kunna fungera förutsatt att kärnlokalen (2030 stänglar) även framledes slås sent.

Römningen

Lokal A, norra Römningen/Tiakölna

Besökt: 2006-08-28

X-koordinat: 6275757 Y-koordinat: 1383352

Tidigare rapporterat fynd: 1994

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2006 av igenvuxna stränder med bestånd av pors ned till vattenkanten.

Hot-Åtgärder: Lokalen föreföll 2006 att sakna förutsättningar för att hysa klockgentiana, ändå lär det enligt Bertil Möllerström (floraväktare) ha funnits blommande klockgentiana utmed sjöns stränder 2007.

Lokal B, Ramnäs badplats/Vångudden

Besökt: 2006-08-28

X-koordinat: 6273559 Y-koordinat: 1383650

Tidigare rapporterat fynd: 1966

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2006 av delvis beskuggade och igenvuxna stränder med gott om högvuxna gräsarter och pors ned till vattnet.

Hot-Åtgärder: Lokalen hade inga förutsättningar för att hysa klockgentiana, se dock ovan.

Starsholma

Besökt: 2007-07-31

X-koordinat: 6266057 **Y-koordinat:** 1390848

Tidigare rapporterat fynd: 1989

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2007 av en torr-frisk, hårt betad äng i öster samt en igenväxande fuktäng i väster. Den västra delen av ängen hade gott om blåtåtel, rödsvingel, kruståtel och veke-tåg. Troligen har betet här upphört för några år sedan.

Hot-Åtgärder: Den östra dellokalen var 2007 för torr och för hårt hävdad för att duga, och den västra dellokalen troligen alltför igenvuxen, därtill kommer att lokalen ligger långt borta från befintliga klockgentianelokaler.

Södra Ulvberga

Besökt: 2007-08-01

X-koordinat: 6259763 **Y-koordinat:** 1381769

Tidigare rapporterat fynd: 1985

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: En tidigare betad, dikad, åmad, vilken 2007 var ett paradiset för midjehög blåtåtel och pors. De inre torrare delarna av maden var bevuxna med ljung. Lokalen inventerades iklädd vadarbyxor.

Hot-Åtgärder: Det fanns rimligen inga förutsättningar för gentianor att trivas här, med reservation för att det 2007 fanns en livaktig population av klockgentiana uppströms. Om maden slogs (eller betet återupptogs), är det möjligt att en ny population skulle kunna etableras på sikt.

Tångarne augusti 2006, den slagna maden i förgrunden.

Tångarne augusti 2007, den slagna maden i förgrunden.

Tångarne, blivande naturreservat

Besökt: 2006-08-24 och 2006-08-28

X-koordinat: 6280045 **Y-koordinat:** 1401909

Tidigare rapporterat fynd: Ny lokal, tidigare fynd är kända men ej rapporterade.

Antal stänglar: 245

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2006 av två våta starrmader separerade av en väg ut till ett fritidshusområde (Mossön). Båda starrmaderna slogs under våren-sommaren 2006. Gentianorna växte längst in på ängarna mot skogskanten i söder (frånsett en enstaka stängel i anslutning till den östra kanten av den östra våtängen).

Hot-Åtgärder: De båda dellokalerna höll 2006 på att växa igen, speciellt den västra populationen av gentianor riskerade att försvinna inom modern framtid. Förhoppningsvis kan båda populationerna expandera på de nyslagna delarna av fuktängarna. Ett återbesök gjordes i augusti 2007 för att utröna huruvida gentianorna etablerat sig på de nyslagna partierna, men ingen gentiana hittades överhuvudtaget, då det höga vattenståndet lett till att båda fuktängarna låg helt under vatten.

Västra Vägla

Besökt: 2007-07-31

X-koordinat: 6263326 **Y-koordinat:** 1376857

Tidigare rapporterat fynd: 1981

Antal stänglar: 0

Beskrivning av lokalen: Lokalen bestod 2007 av en liten fuktäng med anslutande havreåker i väster och igenväxande stränder (vass) i öster. Som komplement till den gamla fyndlokalen besöktes en badplats med omnejd, strax öster om det näs som skiljer Väglasjön från Vitasjö. Stränderna vid badplatsen bestod antingen av bar sand eller kort, tät grässvål.

Hot-Åtgärder: Det kan möjligen finnas kvar någon gentiana på fuktängen (under 2007, väl dold av vatten). Lokalen har förmodligen aldrig haft rikligt med gentianor, men om gentianorna fanns kvar, skulle ett borttagande av vassruggarna samt en fräsning av stränderna troligen kunna sörja för en liten population.

Tabeller

Tabell 1. Fyndlokaler* med ca 1000 stänglar eller fler.

Lokal	Kommun	Antal stänglar	Status	Habitat	Inventerad
Färjans ö	Ljungby	971	Naturreservat (Färjansö – Långö NR) Natura 2000	Slåttermad	2006-09-07 2007-08-09
Kulken	Ljungby	1501	Oskyddad	Strand/fuktäng	2006-08-10
Råön	Ljungby	1609	Oskyddad	Strand/fuktäng	2006-08-16
Torserydssjön	Ljungby	2487	Oskyddad	Strand/fuktäng	2006-09-01
Transjön	Ljungby	4188 (461)	Delvis Naturreservat (Prosteköps NR) och Natura 2000	Strand/fuktäng och myr	2006-08-09 2007-08-08
Ältasjön	Ljungby	2847 (2033)	Delvis Naturreservat (Lidhultsåsens NR) och Natura 2000	Strand/fuktäng	2006-08-09
Örsjön	Ljungby	5902	Naturreservat (Årshultsmyrens NR) Natura 2000	Strand/fuktäng	2006-08-10
Elisköp	Älmhult	920	Natura 2000	Slagen fuktäng	2006-08-25
Råshult	Älmhult	2383	Kulturresevat Natura 2000	Slagen fuktäng	2006-08-24 2006-08-29

*När det gäller Örsjön, Ältasjön och Transjön har flera närstående lokaler inom spridningsavstånd slagits ihop. Kulken ligger helt nära Örsjön och skulle möjligen kunna räknas in till lokalen Örsjön. Siffrorna inom parantes anger hur många stänglar som påträffades inom den av lokalen som är Naturreservat.

Tabell 2. Klockgentianalokaler vilka har potential för att kortsiktigt svara positivt på en restaureringsåtgärd samt vore angelägna att rädda innan de försvinner.

Lokal	Kommun	Antal stänglar	Status	Habitat	Åtgärd	Prioritet
Kojtasjön	Alvesta	347	Oskyddad	Fuktäng	Slåtter	Akut
Toragården Transjö	Alvesta	180	Oskyddad	Frisk fuktäng	Slåtter, röjning och bete i den västra dellokalen	Akut
Ulvön	Alvesta	260	Oskyddad	Fuktäng	Slåtter	Akut
Biskopsvara, Bolmen	Ljungby	232	Oskyddad	Strand/fuktäng	Slåtter	Senast 2012
Björkenäs-halvön, Kvarnsviken Bolmen	Ljungby	23	Oskyddad	Fuktäng	Slåtter	Akut
Bolasjö fuktäng	Ljungby	3	Oskyddad	Frisk fuktäng	Senareläggning av betespåsläpp	Akut
Bredevik	Ljungby	4	Oskyddad	Fuktäng/myr	Slåtter	Akut
Brä Kentorpasjön	Ljungby	308	Delvis naturreservat	Strand	Fräsning av stränder/slåtter	Akut
Kyrkängen, Årshultsmyren	Ljungby	47	Naturreservat Natura 2000	Frisk fuktäng	Bränning, fräsning och slåtter	Akut
Kösen Knektudden	Ljungby	32	Oskyddad	Myr	Slåtter	Akut
Löckna, Bolmen	Ljungby	149	Oskyddad	Strand	Senareläggning av betespåsläpp	Senast 2012
Rukesjö	Ljungby	127	Oskyddad	Strand/fuktäng/myr	Slåtter	Senast 2012
Sjövik, Bolmen	Ljungby	317	Oskyddad	Strand	Slåtter	Senast 2012
Storesjö	Ljungby	0	Naturreservat	Strand/fuktäng	Slåtter, röjning och återintroduktion av klockgentiana	Senast 2012
Stönjasjön	Ljungby	472	Oskyddad	Strand/fuktäng	Slåtter och fräsning av stränder	Akut
Tannsjön Nordöstra Tannsjö	Markaryd	1	Oskyddad	Fuktäng	Senareläggning av betespåsläpp. Att ta bort björk.	Senast 2012
Tångarne	Älmhult	245	Blivande Naturreservat Delvis Natura 2000	Fuktäng	Slåtter	Senast 2012

Det här är ett urval av lokaler som riskerar att försvinna inom kort och kan betraktas som angelägna. Några av lokalerna skulle kunna fungera som spridningsrefuger för klockgentiana om de förstärktes (till exempel Stönjasjön, Tångarne, Rukesjö, Brä Kentorpasjön och Tannsjön), några skulle kunna användas som "flaggskepps"- och visningsobjekt (till exempel Tångarne, Sjövik, Kojtasjön och Kyrkängen). Många av lokalerna har tidigare varit mycket goda lokaler (till exempel Kojtasjön, Ulvön, Kyrkängen, Rukesjö och Stönjasjön). Bolasjö fuktäng är en av länets få klockgentianelokaler som har rödmyror och ligger dessutom så pass långt västerut att en framtida kolonisation av alkonblåvinge vore möjlig.

Tabell 3. Fyndlokaler i Alvesta kommun.

Lokal	Antal stänglar	Status	Habitat	Tidigare fynd	Inventerad
Kojtasjön	347	Oskyddad	Fuktsängskomplex	1976	2006-09-06
Myr ost om Spånghult	102	Oskyddad	Myrkomplex	1977	2006-09-06
Toragården, Transjö	180	Oskyddad	Frisk fuktäng	1978	2006-09-01
Västra lilla Madhem	9	Oskyddad	Frisk fuktäng	1982	2006-09-06
Ulvön	260	Oskyddad	Fuktäng	1983	2006-07-26 2006-08-03

Tabell 4. Fyndlokaler i Markaryds kommun.

Lokal	Antal stänglar	Status	Habitat	Tidigare fynd	Inventerad
Nordöstra Tannsjö	1	Oskyddad	Fuktsängskomplex	Ny lokal*	2007-08-02

* Lokalen är sedan tidigare känd av Länsstyrelsen i Kronobergs län. Ett tidigare rapporterat fynd finns i området.

Tabell 5. Fyndlokaler i Älmhults kommun.

Lokal	Antal stänglar	Status	Habitat	Tidigare fynd	Inventerad
Bäckaholm	10	Natura 2000	Mosaik av friska och fuktiga, nötbetade ängar och nötbetad åmad	Ny lokal***	2007-08-01
Elisköp, Hylte	186	Natura 2000	Nötbetad fuktäng/myr	Ny lokal**	2006-08-25
Elisköp, Lindbjärsbacken	111	Natura 2000	Frisk, slagen fuktäng	1984	2006-08-25
Elisköp, nordöstra fuktängen	920	Natura 2000	Slagen fuktäng	Ny lokal**	2006-08-25
Kölabodasjön	17	Oskyddad	Nötbetad strandnära fuktäng	1967	2006-08-28
Råshult	2383	Kulturresevat Natura 2000	Fuktängskomplex	1998	2006-08-24 2006-08-29
Tångarne	245	Planerat Naturreservat Delvis Natura 2000	Våt fuktäng, delvis slagen 2006	Ny lokal*	2006-08-24 2006-08-28

* = Lokalen är känd som fyndlokal från tidigare inventeringar, men fynden har aldrig rapporterats.

** = Lokalen är tidigare känd via miljöövervakningen av kärlväxter, men fynden har inte rapporterats.

*** = Lokalen är sedan tidigare känd av Landsbygdsenheten, Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Tabell 6. Fyndlokaler i Ljungby kommun exkl. sjön Bolmens stränder.

Lokal	Antal stänglar	Status	Habitat	Tidigare fynd	Inventerad
Bolasjö fuktäng	3	Oskyddad	Frisk fuktäng	2002	2006-09-08
Bräkentorpasjön	308 (210)	Delvis naturreservat	Strand	1988 2002	2006-08-22
Extorp, Exen	78	Oskyddad	Fuktäng	1985	2006-08-02
Färjansö	971	Naturreservat Natura 2000	Slåttermad	1981	2006-09-07 2007-08-09
Kvarnsjön/Fullhövden, Kvarnsjön/Fullhövden västra stranden	40	Oskyddad	Strand/fuktäng	2005	2006-08-08
Kvarnsjön/Fullhövden, Kvarnsjön östra stranden	13	Oskyddad	Strand	1990 2005	2006-08-08
Kvarnsjön/Fullhövden, Fullhövden östra stranden	94	Oskyddad	Strand/fuktäng	2005	2006-08-08
Kösen, Knektudden	32	Oskyddad	Myr	1984	2006-08-01
Rukesjö	127	Oskyddad	Strand/fuktäng/myr	1989 2002 2004	2006-08-03
Skärsjömyren	105	Oskyddad	Myr	1988 2002	2006-08-22
Skärsjön, nordöstra mossen	2	Oskyddad	Myr	2002	2006-09-08
Stönjasjön	474	Oskyddad	Strand/fuktäng	2002	2006-08-17
Torpa	35	Natura 2000	Fuktäng	1981	2006-08-02 2006-08-07
Torserydssjön, nordvästra stranden	2487	Oskyddad	Strand/fuktäng	Ny lokal	2006-09-01
Transjön, nordvästra stranden	172	Oskyddad	Strand	2004	2006-08-08
Transjön, norra stranden	1340	Oskyddad	Strand/fuktäng/myr	2004	2006-08-08
Transjön, sydöstra stranden	1334	Oskyddad	Strand/fuktäng	2004	2006-08-09
Transjön, nordvästra stranden	4	Oskyddad	Myr	2004	2006-08-09
Transjön, Horsö inkl. småöar	357	Oskyddad	Strand/fuktäng	Ny lokal	2007-08-08
Transjön, Prosteköps NR med omnejd samt nord-östra hörnet	981	Delvis Naturreservat och Natura 2000	Strand/myr	Ny lokal	2007-08-08
Årshultsmyren, Kråkemossen	4	Naturreservat Natura 2000	Myr	2006	2007-08-07
Årshultsmyren, Kyrkängen	47	Naturreservat Natura 2000	Frisk fuktäng	1984 2006	2006-08-17 2007-08-07
Ältasjön/Askaken södra Ältasjön	2469 (1655)	Delvis Naturreservat	Strand/fuktäng	2005	2006-08-09
Ältasjön/Askaken nordöstra Ältasjön	378	Naturreservat Natura 2000	Strand	2005	2006-08-09
Ältasjön/Askaken östra Askaken	33	Oskyddad	Strand/fuktäng	2005	2006-08-09
Örsjön/Kulken nordvästra Örsjön	955	Naturreservat Natura 2000	Strand/fuktäng	2005	2006-08-10
Örsjön/Kulken nordöstra Örsjön	2055	Naturreservat Natura 2000	Strand/fuktäng	1981 2005	2006-08-10

Örsjön/Kulken västra Kulken	938	Oskyddad	Strand och myr	2004 2005	2006-08-10
Örsjön/Kulken östra Kulken	536	Oskyddad	Strand/fuktäng	2005	2006-08-10
Örsjön/Kulken östra Örsjön	2912	Naturreservat Natura 2000	Strand/fuktäng	2005	2006-08-10

Fyndlokaler med klockgentiana vilka finns i Ljungby kommun exklusive sjön Bolmens stränder. Siffrorna inom parantes anger hur många stänglar som påträffas inom den del av lokalen som är naturreservat.

Tabell 7. Fyndlokaler i Ljungby kommun, sjön Bolmens stränder.

Lokal	Antal stänglar	Status	Habitat	Tidigare fynd	Inventerad
Biskopsvara	232	Oskyddad	Strand/fuktäng	1980-talet 2006	2007-08-14
Björkenäshalvön, Kloviken	67	Oskyddad	Strand	2006	2007-08-22
Björkenäshalvön, Kvarnsviken	23	Oskyddad	Fuktäng	2006	2007-08-20
Björkenäshalvön, Källsudden	293	Oskyddad	Strand	2006	2007-08-21
Björkenäshalvön, Lomören – Bjärnäsa udde	471	Oskyddad	Strand	2006	2007-08-21
Björkenäshalvön, norra hultaviken	2	Oskyddad	Strand	2006	2007-08-21
Björkenäshalvön, Ryggudd	13	Oskyddad	Strand	2006	2007-08-22
Bolmstad - Sjöhagen	7	Oskyddad	Strand	2006	2007-08-14
Bredevik	4	Oskyddad	Våt fuktäng/myr	2006	2007-08-24
Hult	26	Oskyddad	Strand	2006	2007-08-20
Kostampudden	4	Oskyddad	Strand	2006	2007-08-23
Löckna	149	Oskyddad	Strand	2006	2007-08-23
Norra Salleberg	209	Oskyddad	Strand	2006	2007-08-15
Näset	9	Oskyddad	Strand	2006	2007-08-16
Råön	1609	Oskyddad	Strand/fuktäng	1990	2006-08-16
Salleberg - Bokholmen	205	Oskyddad	Strand	2006	2007-08-15
Sjövik	317	Oskyddad	Strand	1987	2006-08-01 2006-08-10
Stora Djurö	17	Oskyddad	Åstrand	2006	2007-08-13
Södra Hölminge	60	Oskyddad	Strand/fuktäng	2006	2007-08-14
Tannön	29	Oskyddad	Strand	1985 2006	2007-08-13
Torarpsviken	133	Oskyddad	Myr	1983	2006-08-16
Torö	47	Oskyddad	Strand/fuktäng	1990 2006	2006-08-16 2007-08-16
Täppudden	81	Oskyddad	Strand	2006	2007-08-16
Vassagrynnnet	29	Oskyddad	Strand	2006	2007-08-22

Fyndlokaler med klockgentiana, vilka finns i Ljungby kommun utmed Bolmens stränder. Bolmens stränder inventerades både 2006 och 2007, men med undantag för Sjövik hittades gentianor bara 2007. När resultatet från 2007 jämförs med Kristers Wahlströms rapporterade fynd 2006 bör skillnaden i vattenstånd mellan 2006 och 2007 beaktas.

Tabell 8. Lokaler som inventerades 2006 och 2007

Lokalnamn	kommun	Datum	Antal stänglar	Fyndår
Blädinge kyrkäng	Alvesta	06-09-2006	0	1860
Grimslövs centrum	Alvesta	06-09-2006	0	1883
Hjortsberga	Alvesta	01-09-2006	0	1974
Kojtasjön, nordvästra stranden	Alvesta	06-09-2006	0	1975
Kojtasjön, västra sankängen	Alvesta	06-09-2006	347 (347)	1976
Mellansjön SO, Vislanda	Alvesta	25-07-2006	0	1984
Mellansjön SV, Vislanda	Alvesta	25-07-2006	0	1990
Myr ost om Spånghult	Alvesta	06-09-2006	102 (102)	1977
Ryssby prästgård	Alvesta	05-09-2006	0	1865
Skatelövs kyrkäng	Alvesta	06-09-2006	0	1977
Toragården, Transjö	Alvesta	01-09-2006	180 (180)	1978
Ulvön, Åsnens västra strand	Alvesta	26-07-2006 03-08-2006	360 (107)	1992
Västra lilla Madhem	Alvesta	06-09-2006	9 (9)	1982
Östra lilla madhem	Alvesta	06-09-2006	0	1988
Agunnarydssjöns badplats, västra stranden	Ljungby	31-07-2006	0	1987
Askaken, ost	Ljungby	09-08-2006	33 (27)	2005
Biskopsvara	Ljungby	14-08-2007	232 (3)	1980-talet 2006
Björkenäshalvön, Kloviken	Ljungby	22-08-2007	67(17)	2006
Björkenäshalvön, Kvarnsviken	Ljungby	20-08-2007	23(16)	2006
Björkenäshalvön, Källsudden	Ljungby	21-08-2007	293(0)	2006
Björkenäshalvön, Lomören - Bjärnäsudden	Ljungby	21-08-2007	471(2)	2006
Björkenäshalvön, Norra Hultaviken	Ljungby	21-08-2007	2(0)	2006
Björkenäshalvön, Ryggudd	Ljungby	22-08-2007	13(0)	2006
Björkenäshalvön, Röeviken	Ljungby	20-08-2007	0	2006
Björnesand-Fjölaviken, västra Bolmen	Ljungby	16-08-2006	0	1989
Bolasjö fuktäng	Ljungby	08-09-2006	3 (3)	2002
Bolmstad - Sjöheden	Ljungby	14-08-2007	7(7)	2006
Bredevik	Ljungby	24-08-2007	4(3)	2006
Brånanäs, Agunnarydssjöns västra strand	Ljungby	31-07-2006	0	Ny lokal
Bräktentorpsjön, Bräktentorps NR	Ljungby	22-08-2006	308 (306)	1988
Bägaryd, Åbro	Ljungby	08-09-2006	0	1981
Ekudden, Kösen	Ljungby	01-08-2006	0	1984
Extorp, Exen	Ljungby	02-08-2006	78 (50)	1985
Fiskevik, västra Bolmsö, Bolmen	Ljungby	15-08-2006	0	1988
Fiskeviken, sydvästra Unnen	Ljungby	17-08-2006	0	1980-talet
Fullhövden-Kvarnsjön väst	Ljungby	08-08-2006	40 (31)	2005
Fullhövden ost	Ljungby	08-08-2006	94 (75)	2005
Fåranabben, kösen	Ljungby	01-08-2006	0	1984
Färjans Ö, nordvästra naturreservatet	Ljungby	07-09-2006	0*	1981
Färjans Ö, norra naturreservatet	Ljungby	09-08-2007	971(315)	1981
Guldsmedsudden, Stensjöns västra strand	Ljungby	31-07-2006	0	1986
Hagasjön, östra stranden, Årshultsmyrens NR	Ljungby	05-09-2006	0	Ny lokal
Hult	Ljungby	20-08-2007	26(5)	2006
Husholmen/Bastön, Färjans-Långö NR	Ljungby	09-08-2007	0	Ny lokal
Hängasjön, norra stranden	Ljungby	07-08-2006	0	1980-talet
Högsjön, sydöstra stranden	Ljungby	08-09-2006	0	1980-talet
Hölminge, Bölmens östra strand	Ljungby	15-08-2006	0	1984
Klagstorps fuktäng	Ljungby	08-09-2006	0	1983
Knektudden, Kösen	Ljungby	01-08-2006	32 (24)	2002
Komaden	Ljungby	24-08-2007	0	2006
Kostampudden	Ljungby	23-08-2007	4(0)	2006

Kronobodaviken	Ljungby	23-08-2006	0	1982
Kråkemossen, Årshultsmyrens NR	Ljungby	07-08-2007	4(3)	2006
Kulken, ost	Ljungby	10-08-2006	563 (494)	2005
Kulken, väst	Ljungby	10-08-2006	738 (666)	2004, 2005
Kvarnsjön, nord	Ljungby	08-08-2006	0	2005
Kvarnsjön, ost	Ljungby	08-08-2006	13 (9)	1990, 2005
Kyrkoruinsviken, Agunnarydssjön	Ljungby	31-07-2006	0	Ny lokal
Kyrkängen, Agunnarydssjön	Ljungby	31-07-2006	0	1916
Kyrkängen, Årshultsmyrens naturreservat	Ljungby	17-08-2006	0	1984
Kyrkängen, Årshultsmyrens naturreservat	Ljungby	07-08-2007	47(45)	1984
Ljungsjön, östra stranden, Årshultsmyrens NR	Ljungby	05-09-2006	0	Ny lokal
Ljushultasjön, östra stranden	Ljungby	17-08-2006	0	2002
Löckna	Ljungby	23-08-2007	149(5)	2006
Lövanäset, Florens västra strand	Ljungby	23-08-2006	0	1900-talet
Mjällen, sydvästra Bolmen	Ljungby	16-08-2006	0	1980-talet
Norra Salleberg	Ljungby	15-08-2007	209(0)	2006
Norra Tunabo	Ljungby	31-07-2006	0	Ny lokal
Näglinge, Kösen	Ljungby	01-08-2006	0	1980
Näset, sydvästra Bolmen	Ljungby	16-08-2007	9(7)	2006
Näset, västra Bolmsö, Bolmen	Ljungby	15-08-2006	0	1989
Rammsjön, sydvästra stranden, Årshultsmyrens NR	Ljungby	05-09-2006	0	Ny lokal
Ramsås, Möckelns norra strand	Ljungby	07-08-2006	0	1985, 2005
Rukesjö	Ljungby	03-08-2006	127 (87)	1989, 2002, 2004
Råön, sydvästra stranden	Ljungby	16-08-2006	1609 (1458)	1990
Salleberg - Bokholmen	Ljungby	15-08-2007	205(0)	2006
Sandsjön, norra stranden, Årshultsmyrens NR	Ljungby	05-09-2006	0	Ny lokal
Sjöagärdet-Lindsborg, västra Bolmen	Ljungby	16-08-2006	0	1982
Sjövik, Bolmens västra strand	Ljungby	01-08-2006	102 (0)	1987
Sjövik, Bolmens västra strand	Ljungby	10-08-2006	317 (166)	1987
Skéen	Ljungby	02-08-2006	0	1981
Skéens badplats, Bolmån	Ljungby	02-08-2006	0	2002
Skärsjömyren, sydvästra delen	Ljungby	22-08-2006	105 (105)	1988, 2002
Skärsjön, nordvästra mossen	Ljungby	08-09-2006	0	2002
Skärsjön, nordöstra mossen	Ljungby	08-09-2006	2 (2)	2002
Spetsen-Aplaberget, norra Bolmsö, Bolmen	Ljungby	15-08-2006	0	1980-talet två lokaler
Stensjön, norra stranden, Årshultsmyrens NR	Ljungby	05-09-2006	0	Ny lokal
Stora Djurö	Ljungby	13-08-2007	17(3)	2006
Stora Sjöbo, Vidöstern	Ljungby	23-08-2006	0	1984
Storesjö, sydöstra stranden	Ljungby	22-08-2006	0	1980
Stråhultasjömossen	Ljungby	05-09-2006	0	1990
Stönjasjön, nordöstra-östra stranden	Ljungby	17-08-2006	474 (458)	2002
Sävsjön, nordöstra stranden	Ljungby	17-08-2006	0	2002
Södergården, Mäste	Ljungby	08-08-2006	0	1989
Södra Hölminge	Ljungby	14-08-2007	60(32)	2006
Söluddsviken, Vidöstern	Ljungby	23-08-2006	0	2001
Tannåkers kyrka, bolmens östra strand	Ljungby	15-08-2006	0	1905
Tannön	Ljungby	13-08-2007	29(2)	1985, 2006
Torpa	Ljungby	02-08-2006		
		07-08-2006	31 (31)	1981
Torsborg, vidöstern/Kafjorden	Ljungby	23-08-2006	0	1899
Torserydssjön, nordvästra stranden	Ljungby	01-09-2006	2487 (2483)	Ny lokal
Torserydssjön, nordöstra stranden	Ljungby	01-09-2006	0	Ny lokal
Torserydssjön, norra stranden	Ljungby	01-09-2006	0	Ny lokal
Torö, sydvästra Bolmen	Ljungby	16-08-2007	47(4)	1990, 2006

Torö, sydvästra Bolmen	Ljungby	16-08-2006	0	1990
Torösund, sydvästra Bolmen	Ljungby	16-08-2006	133 (129)	1983
Transjön, Horsö och småöar	Ljungby	08-08-2007	357(338)	Ny lokal
Transjön, nordvästra stranden	Ljungby	08-08-2006	172 (172)	2004
Transjön, norra stranden	Ljungby	08-08-2006	1340 (1331)	1990, 2004
Transjön, Prosteköps NR	Ljungby	08-08-2007	981(711)	Ny lokal
Transjön, sydvästra stranden	Ljungby	09-08-2006	4 (4)	2004
Transjön, sydöstra stranden	Ljungby	09-08-2006	1334 (1316)	2004
Trollegården, Hyltåkra	Ljungby	28-08-2006	0	1980-talet
Täppudden	Ljungby	16-08-2007	81(32)	2006
Vassagrynnnet	Ljungby	22-08-2007	29(3)	2006
Vitasjö, nordöstra stranden	Ljungby	08-09-2006	0	2002
Vret	Ljungby	23-08-2007	0	2006
Ältasjön, nordöstra stranden	Ljungby	09-08-2006	378 (329)	2005
Ältasjön, södra stranden	Ljungby	09-08-2006	2469 (2326)	2005
Örsjön, nordvästra stranden	Ljungby	10-08-2006	955 (904)	2005
Örsjön, nordöstra stranden	Ljungby	10-08-2006	2035 (1857)	1981, 2005
Örsjön, östra stranden	Ljungby	10-08-2006	2912 (2710)	2005
Göshult	Markaryd	06-08-2007	0	1978
Oshult	Markaryd	06-08-2007	0	1981
Pontasbygd	Markaryd	02-08-2007	0	1980
Tannsjön, sydöstra Hultasjön	Markaryd	25-08-2006	0	Ny lokal
Tannsjön, västra västra Tannsjö	Markaryd	25-08-2006	0	1981
Tannsjön, östra Hultasjön	Markaryd	25-08-2006	0	1982
Tannsjön, östra Tannsjö	Markaryd	25-08-2006	0	1936
Tannsjön, östra västra Tannsjö	Markaryd	02-08-2007	1	Ny lokal*
Tommeryd	Markaryd	02-08-2007	0	1984
Ängabäck	Markaryd	06-08-2007	0	1988
Abborraslätt	Älmhult	31-07-2007	0	1980-talet
Bäckaholm	Älmhult	01-08-2007	10(3)	Ny lokal
Bökön	Älmhult	31-07-2007	0	1980-talet
Bölsö	Älmhult	30-07-2007	0	1992
Elisköp, Hylte	Älmhult	25-08-2006	186 (186)	Ny lokal*
Elisköp, Lindbjärsbacken	Älmhult	25-08-2006	111 (104)	1984
Elisköp, nordöstra fuktängen	Älmhult	25-08-2006	920 (920)	Ny lokal*
Garanshultasjön	Älmhult	30-07-2007	0	Ny lokal
Kornberga	Älmhult	25-08-2006	0	1980
Kvarnatorp	Älmhult	30-07-2007	0	1988
Kölabodasjön	Älmhult	28-08-2006	17 (17)	1980-talet
Låkan	Älmhult	30-07-2007	0	1985
Möckelsnäs	Älmhult	29-08-2006	0	1887
Norra Kornberga	Älmhult	31-07-2007	0	1980
Pjätteryd	Älmhult	31-07-2007	0	1893, 1893
Råshult, kulturreseptatet	Älmhult	24-08-2006	6 (6)	1998
Råshult, kulturreseptatet	Älmhult	29-08-2006	2383 (2381)	1998
Römningen, Ramnäs badplats	Älmhult	28-08-2006	0	1980-talet
Römningen, Tiakölina	Älmhult	28-08-2006	0	1994
Starsholma	Älmhult	31-07-2007	0	1989
Södra Ulvberga	Älmhult	01-08-2007	0	1985
Tångarne, blivande reservat	Älmhult	24-08-2006	212 (210)	Ny lokal*
Tångarne, blivande reservat	Älmhult	28-08-2006	37 (35)	Ny lokal*
Västra Vägla	Älmhult	31-07-2007	0	1981

*Lokalen är känd sedan tidigare men ej rapporterad. Siffrorna inom parantes i kolumnen "antal stänglar" anger hur många av stänglarna som var i blomning.

Tabell 9. Inventeringsresultat, alkonblåvinge

Datum	Lokal	Kommun	Koordinater	Resultat
10-07-2007	Toragården, Transjö	Alvesta	1420154 / 6313411	Puktörneblåvinge Brunfläckig pärlemorfjäril Starrgräsfjäril Luktgräsfjäril
10-07-2007	Transjön, norra stranden	Ljungby	1352011 / 6302522	Ängssmygare Puktörneblåvinge
10-07-2007	Örsjön, nördöstra stranden	Ljungby	1354317 / 6298797	
10-07-2007	Bolasjö fuktäng	Ljungby	1357733 / 6284473	Mindre tätelsmygare Nässelfjäril Luktgräsfjäril
11-07-2007	Torpa	Ljungby	1364296 / 6289180	Ängssmygare Vitfläckig guldvinge Kamgräsfjäril Luktgräsfjäril
11-07-2007	Extorp	Ljungby	1373455 / 6286557	
11-07-2007	Elisköp, Nordvästra fuktängen	Älmhult	1384888 / 6268431	Ängssmygare Älggräspärlemorfjäril Brunfläckig pärlemorfjäril Starrgräsfjäril Luktgräsfjäril
11-07-2007	Elisköp, Lindbjärsbacken	Älmhult	1384536 / 62679232	Mindre tätelsmygare Rapsfjäril Ängspärlemorfjäril Brunfläckig pärlemorfjäril Slättergräsfjäril Luktgräsfjäril Allmän bastardsvärmare
11-07-2007	Elisköp, Hylte	Älmhult	1384445 / 6267743	Slättergräsfjäril

Kommentarer:

- 1/ Klockgentianan blommande (eller nästan blommande) vid Transjön, Örsjön samt samtliga Elisköpslokaler, alltså betydligt tidigare än 2006.
- 2/ Vattenståndet var mycket högt vilket kan ha påverkat inventeringsresultatet (ca 25 centimeter över det normala enligt lokalbefolkningen).
- 3/ Vädret var tidvis ostadigt vilket kan ha påverkat inventeringsresultatet, de lokaler som saknade fjärilar var dock påfallande fattiga på pollenkällor.
- 4/ Den allmänna bastardsvärmaren är rödlistad (NT)

Diskussion

Situationen för klockgentiana i Kronobergs län

Generellt

Det främsta hotet mot klockgentiana i länet är minskad/utebliven störning och stress på växtplatserna då arten är konkurrenssvag och försvinner om den beskuggas eller utkonkurreras av gräs, starr och/eller pors. Blottad jord är därtill en förutsättning för frögronad. De 62 gamla fyndlokalerna (innan 2006) som inte längre har klockgentiana kvar är i huvudsak platser där klockgentiana inte växte sjöstrandsnära (myrar, fuktiga slåtterängar och fuktiga betesmarker). Av de befintliga 67 lokalerna (2006 och 2007) var 16 små (färre än 20 stänglar) och 15 visserligen numerärt starka men i riskzonen för att snabbt förlora sina gentianor (se tabell 8 och lokalbeskrivningarna). I åtgärdsprogrammet anges att vi bör sträva efter att ha ca 25 livskraftiga lokaler med klockgentiana inom den del av länet som utgörs av Älmhult, Markaryd och Ljungby kommuner (50 livskraftiga lokaler i den trakt som vi delar med delar av Halland, Skåne och Jönköpings län, se karta nedan). I dagsläget har vi i vår del av ovan nämnda trakt 18 lokaler/dellokalerna, vilka i dagsläget (2006-2007) inte behöver åtgärder inom modern framtid. Hur de olika populationerna mår (det vill säga i vilken omfattning det rör sig om senila, stabila eller dynamiska populationer) vet vi dock inte.

Figur1. En bra strand för klockgentiana ser ut så här: Isen har skrapat av strandpartiet mellan stenskravlet och porsen.

Figur 2. Så här ser det ut på flera skenbart starka gentianalokaler: Gentianorna är utträngda till den yttersta spetsen av den tuvade sockel som återstår av stranden.

Klockgentianans förekomst i Kronobergs län

Med reservation för att vi inte vet i vilken fas respektive klockgentianafynd befinner sig i, är resultatet av inventeringen 2006-2007 både glädjande och nedslående. Klockgentianorna i Kronobergs och Jönköpings län växer till skillnad från i Halland och Västra Götaland framförallt utmed sjöstränder, en skillnad som förmodligen förstärkts under de senaste åren (Länsstyrelsen Hallands län 2005, Länsstyrelsen i Jönköpings län 2006). De lokaler som försvunnit under de senaste åren är nästan alla myrar, slåtterängar och betesmarker. Ett allt varmare klimat med endast korta perioder av isläggning på länets sjöar kommer att missgynna klockgentianan, så en rimlig gissning är att flera av sjöstrandslokalerna (framförallt de med smala stränder) behöver följas upp och eventuellt åtgärdas inom de närmaste 10 åren. Klockgentianan är till sin karaktär något av en successionsart, där en långvarig förekomst visar på ett successionsstadium fryst i tiden. Upphör de störningar och stressmoment som håller konkurrerande gräs, starr och buskar borta (iserosion, trampskador, bete och slåtter), får klockgentianan svårt att hävda sig, därtill kommer att klockgentianorna missgynnas av beskuggning. På de inventerade lokaler där vass etablerat sig och/eller björk eller andra skuggande träd vandrat in, har klockgentianan försvunnit. I de sjöar där gentianorna påträffats utmed stränder är det tydligt att det framförallt är sydvända strandpartier som arten trivs på (något som även gäller Jönköpings län, Margareta Edqvist personlig kommentar).

För klockgentianorna i Alvesta kommun ser det mörkt ut med endast en lokal (Toragården) där en nuvarande skötsel (bete och röjning av björk och sly) gynnar en stark gentianapopulation.

Klockgentianorna i Älmhults kommun klarar sig bättre än i Alvesta då de starkaste lokalerna idag har en fungerade skötsel (slåtter och efterbete). För Markaryd kommuns del ser det också mörkt ut då den enda befintliga lokalen är liten och isolerad.

För klockgentianalokaler i Ljungby kommun, fränsett Bolmen, gäller i princip att vi har några verkligt starka sjöstrandslokalerna med goda framtidsutsikter (Torserydssjön, Transjön, Ältasjön och Örsjön) samt ett antal lokaler vilka antingen kräver omedelbara åtgärder för att förbli starka (till exempel Stönjasjön och Bräkentorpasjön) eller redan idag är små och fragmenterade (till exempel Bolasjö fuktäng, Kyrkängen och Kösen).

Bolmen (vilken ligger i Ljungby kommun) kan betraktas som en snudd på enhetlig region. Gentianorna i Bolmen bör ha en ljus framtid. Visserligen är stränderna utmed Bolmen är i regel smala och saknar anslutande fuktängar (undantaget Råön), men troligen förekommer ett visst genetiskt utbyte mellan flera av strandlokalerna. Försvinner någon lokal (igenväxning, intensivt fårbete och/eller liknande.) lär det tillkomma nya lokala så länge fluktuationerna i vattenståndet kvarstår och Bolmen är islagd under perioder av vintern.

Spatiell dynamik

Klockgentianan är en de svenska gentianaarter som varierar sin förekomst mellan åren. Frösättning, antal stänglar och blomningsfrekvens

stys av en rad faktorer som vattenstånd, närvaro av blottad jord, populationens ålder och fas, konkurrens från andra växter, predation, tillgång på näring m.m. (Lena Struwe personlig kommentar). Inventeringarna av Kronobergs län 2006-2007 ger en bild av förekomst på lokalerna och huruvida lokalen bör betraktas som stark eller inte, men antal stänglar, blomningsfrekvens och de olika delpopulationernas geografiska placering är en ögonblicksbild frusen i tiden.

Genetisk variation

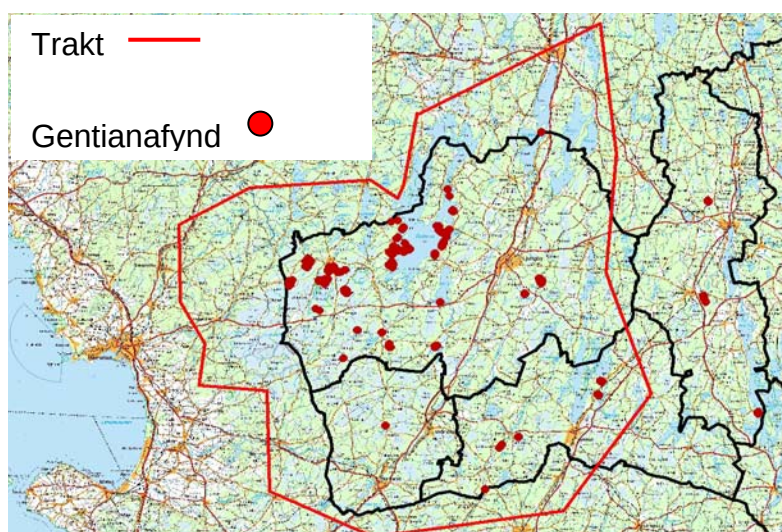
Klockgentianans spridningsförmåga är begränsad så inom en lokal (eller i ännu högre grad inom en region) finns det ofta flera olika "genetiska varianter". Dessa "genetiska varianter" har ofta olika reproduktionsframgång olika år, så en skötselåtgärd på en gentianalokal bör utföras vid flera olika tillfällen (Oostermeijer med flera 1994a, Naturvårdsverket 2007).

Skötsel av gentianalokaler

För sjöstrandslokaler med flacka, steniga stränder gäller framförallt att hålla gräset och porsen borta, så om trenden med milda och relativt isfria vintrar håller i sig, lär det på sikt bli aktuellt med slåtter även på de lokaler som idag är starka.

För stränder med eroderade strandbrinkar behöver tuvorna slås sönder så här kan/bör det bli aktuellt med fräsning eller någon annan sorts mekanisk bearbetning av jorden. Bete är en skötselmetod som kräver fingertoppskänsla, betesfrid 1/7 – 15/9 och lagom mycket trampskador fungerar bra. Slåtter och ett intensivt efterbete är troligen den störning som fungerar bäst fränsett iserosion.

Strategi för bevarande och skötsel av klockgentianan inom den del av Kronobergs län som ryms inom den trakt vilken vi delar med Jönköping, Skåne och Hallands län

Avsikten med strategin är att skapa en större sammanhängande region av livskraftiga populationer av klockgentiana växande inte bara på stränder (och strandnära fuktängar) utan också på myrar,

fuktiga slätterängar och betesmarker. De berörda lokalerna bör helst ha flera populationer och ligga inom spridningsavstånd från varandra.

Berörda lokaler: Lokaler vilka ingick i inventeringen 2006 och 2007 och bedöms kunna bilda kärnor i en klockgentianepopulation sett ur ett landskapsperspektiv. För detaljer hänvisas till tabell 7 och lokalbeskrivningarna i rapporten.

Åtgärder: De förslag till åtgärder som beskrivs här är av mer stor-skalig och principiell karaktär, för detaljer rörande respektive lokal hänvisas till lokalbeskrivningarna i rapporten.

Ljungby kommun, Bolmen

Råön (stränderna på sydöstra delen av ön), Björkenäshalvön (fram-förallt halvöns södra stränder), Bredevik, Löckna samt Bolmens västra strand (sträckan Brynholmen söderut till Sjövik).

Ljungby kommun, ej Bolmen

Årshultsmyren (kyrkängen), Stönjasjön, Torserydssjön (nordvästra stranden), Örsjön och Kulken, Kösen (Knektudden), Bolasjö fuktäng, Färjans Ö, Ältasjön, Rukesjö, Bräkentorpasjön, Storesjö, Torpa fuktäng samt Transjön.

Markaryds kommun

Tannsjön (nordöstra Tannsjö).

Älmhults kommun

Råshult, Elisköp (Lindbjärsbacken, hylte och den nordvästra fuktängen) och Tångarne.

Åtgärder: Generellt gäller att data över vattendomar, och närsalts-belastning bör tas fram för berörda sjöar och vattendrag (i den mån att ett sådant data finns).

En översyn över skötselplaner för de lokaler vilka finns, helt eller delvis inom reservat, bör göras.

En översyn över huruvida de lokaler som inte finns inom reservat, berörs av miljöstöd, bör göras.

Kontakt bör tas med berörda markägare i akt och mening att utröna huruvida det finns intresse av att skriva avtal med länsstyrelsen om skötsel som garanterar en störning (t.ex. slätter) vilken gynnar klockgentianan.

Hur respektive lokal bör skötas varierar beroende på behov och lokalens beskaffenhet.

Om alkonblåvinge i Kronobergs Län

Alkonblåvingen är inte rapporterad från länet under 1900-talet (Art-databankens fynddatabas och småkrypsportal) men förekommer i Halland inte mer än några mil från länsgränsen (Ringenasområdet).

För att alkonblåvingen ska kunna etablera sig krävs rödmyror (släktet *Myrmica*). Exakt vilken myrart som används som värd i Halland är oklart (*Myrmica rubra* och/eller *M. ruginodis*).

En förutsättning för en beständig rödmyrepopulation är att kolonierna inte översvämmas och en slutsats som dras i takt med att län efter län inventeras är att alkonblåvingen nästan aldrig förekommer på lokaler där klockgentianan växer på eller i anslutning till stränder (Naturvårdsverket 2007). I Kronobergs län växer klockgentianan i huvudsak utmed sjöstränder och/eller strandnära fuktängar. Våra stora klockgentianelokaler i den del av länet som gränsar mot Halland är alla sjöstrandslokaler. Några ljunghedar där klockgentiana förekommer i rikliga mängder (som i Halland) har vi inte. Det är således inte helt överraskande att inventeringen 2007 misslyckades med att hitta alkonblåvinge. Om alkonblåvingen förekommer i länet bör det röra sig om tillfälliga fynd under gynnsamma år.

Felkällor i inventeringen, om betydelsen av vatten och sol

När tankarna om att genomföra en länsinventering av klockgentiana först började ta form, var avsikten att inventera hela länet under en sommar. En första lokalutsökning stannade på drygt 100 lokaler, så valet var att antingen begränsa antalet lokaler eller att dubblera antalet inventerare under en period av sensommaren. I slutändan beslöts att genomföra inventeringen på en person och att försöka att hinna med så många lokaler som möjligt under 2006 samt, att om så krävdes, slutföra inventeringen 2007.

Sommaren 2006 var relativt torr och vattenståndet i stora delar av Ljungby kommun (klockgentianans kärnområde i länet) under det normala (ca 10–30 cm) vilket möjliggjorde besök av normalt sett svårtillgängliga lokaler. Det låga vattenståndet torde därtill troligen gynnat blomningsfrekvensen hos klockgentianorna.

Sommaren 2007 var möjligen den blötaste de senaste 25 åren, vattenståndet i Ljungby kommun låg 50–80 cm över det normala och blomningsfrekvensen hos de påträffade klockgentianorna var mycket låg då en majoritet av de funna stänglarna var helt täckta av vatten. Inventeringen av klockgentiana i Ljungby kommun 2007 gjordes iklädd ett par brösthöga vadarstövlar av neopren. Att bedöma stränders beskaffenhet 2007 var i många fall helt omöjligt och troligen undgick ett flertal stänglar upptäckt som en konsekvens av den höga vattennivån.

Med facit i hand borde hela länet ha täckts 2006 med två inventerare, förhållandena 2007 var så pass speciella att det hade varit bättre att avstå från att inventera 2007.

Små blomlösa stänglar av klockgentiana är ställvis svåra att få syn på och klockgentianorna öppnar ogärna sina kalkar, då solen inte skiner. Det är möjligt att ett fåtal av de lokaler som inventerades och bedömdes som utgångna likväl har klockgentiana. Det är också möjligt att antalet stänglar i vissa fall var fler än vad som räknades in. Några av de lokaler som besöktes i juli 2006 (då nästan inga stänglar blommade) återbesöktes senare på säsongen, kanske borde fler lokaler ha fått två besök.

Framtida arbete

Senast 2020 bör de lokaler som inventerades 2006-2007 återinventeras. Lokaler som berörs av miljöstöd med åtagandeplaner bör följas upp vart 5:e år). Statusen hos de gentianalokaler som har areellt skydd (inklusive Natura 2000) bör följas upp vart 6:e år. Alla lokaler vilka ingår i den värdetrakt som länet är en del av och blir föremål för en åtgärd bör inventeras 2 år efter att åtgärden utförts. De lokaler vilka ingår i den värdetrakt som länet är en del av bör inventeras på klockgentiana senast 2020, såvida de inte har areellt skydd, berörs av miljöstöd eller är föremål för en åtgärd.

Tack

En gul hibiscus går till de länsstyrelsetjänstemän, markägare och botanister som bidragit med information om icke rapporterade fynd av klockgentiana.

En röd hibiscus (varietet: Kokoi) går till alla de markägare som stolt förklarat sig vara medvetna om att det växte en ovanlig och mycket vacker kärlväxt på deras marker.

En röd hibiscus med flikiga blad går till den markägare som använde sin traktor för att lyfta upp länsstyrelsens tjänstebil från en plats där den inte borde ha varit.

Referenslista

Länsstyrelsen Hallands län. 2005. En inventering med åtgärdsförslag för alkonblåvinge och klockgentiana (*Maculinea alcon* och *Gentiana pneumonanthe*). Länsstyrelsen Halland, Meddelande 2005:21.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. 2006. Inventering av klockgentiana (*Gentiana pneumonanthe*) i Jönköpings län 2005. Länsstyrelsen i Jönköpings län, Meddelande 2006:16.

Maes, D., Vanreusel, W., Talloen, W. & Van Dyck, H. 2004. Functional conservation units for the endangered *Maculinea alcon* in Belgium (Lepidoptera: Lycaenidae). *Biological Conservation* 120: 229-241.

Naturvårdsverket. 2007. Åtgärdsprogram för alkonblåvinge och klockgentiana 2007-2011 (*Maculinea alcon* och *Gentiana pneumonanthe*). Naturvårdsverket, Rapport 5686.

Oostermeijer, J. G. B., den Nijs, J. C. M., Raijmann, L. E and Menken, S. B. J. 1992. Population biology and management of the marsh gentian (*Gentiana pneumonanthe* L), a rare species in the Netherlands. *Biological Journal of Linnean Society*. (1992), 108: 117-130.

Oostermeijer, J. G. B., van Eijck, M. W. & den Nijs, J. C. M. 1994. Offspring fitness in relation to population size and genetic variation in the rare perennial plant species *Gentiana pneumonanthe* (Gentianaceae). *Oecologia*. (1994), 97: 289-296.

Oostermeijer, J. G. B., van't Veer, R. & den Nijs, J. C. M. 1994. Population structure of the rare, long-lived perennial *Gentiana pneumonanthe* in relation to vegetation and management in the Netherlands, *Journal of Applied Ecology*. (1994), 31: 424-438.

MANUAL TILL FÄLTBLANKETT "INVENTERING AV ALKONBLÅVINGE OCH KLOCKGENTIANA"

ALLMÄNT

Klockgentianor växer på fukthedar, fuktängar och stränder. De blommar i augusti till oktober men det går att finna stänglar och knoppar tidigare på säsongen. Klockgentianorna eftersöks lämpligen i blååteldominerad vegetation och de tenderar ofta till att växa där det har förekommit någon form av störning, exempelvis på gamla brandfläckar samt längs med stigar och traktorvägar. Stänglarnas höjd beror på den omgivande vegetationen och i låg vegetation kan de vara fem till tio centimeter när de går i blom, medan de i högre vegetation kan bli över trettio centimeter. Trots att klockgentianorna kan vara tämligen stora i hög vegetation så kan de vara svåra att se och det tar därför längre tid att eftersöka i dessa områden. På små lokaler kan det finnas enstaka plantor med tre till fem stänglar. På stora lokaler kan det däremot finnas tiotusentals stänglar spridda över ett större område. Det är inte ovanligt att finna små delpopulationer i anslutning till de större lokalerna.

Alkonblåvinge flyger under juli till augusti och de lägger sina ägg på klockgentiana. Oftast fästs äggen på foderbladen men de kan också fästas på kronbladen, bladveckan eller stjälken. Äggen kläcks efter cirka en vecka och larverna börjar sedan leva av klockgentianan innan de faller ned till marken och adopteras av någon myra. Gnagspår av larverna kan dock vara svåra att skilja från gnagspår från andra insekter, främst födosökande humlor, och de bör ej användas som bevis för att det finns alkonblåvinge på lokalen. Hittar man gnagspår kan det däremot vara klokt att söka efter ägg eller äggrester på närliggande klockgentianor. Med en handlupp så är det lätt att avgöra att det är ett ägg och inte något vitt mögel som också kan finnas på klockgentianorna. Det är emellertid lätt att se och räkna äggen med blotta ögat.

Ägg av alkonblåvinge är tillplattade, cirkelrunda, vita och cirka en millimeter stora. Ytan har en struktur som påminner om en golfboll och i mitten finns en större fördjupning. Antalet ägg på stänglarna varierar från ett till i sällsynta fall så många som sjuttio eller åttio.

INVENTERINGSPERIOD

Klockgentiana bör inventeras när de flesta av stänglarna blommar. Detta gör att de blir mycket lättare att upptäcka. Under en normal säsong brukar blomningen börja i mitten av augusti. Skall även alkonblåvinge inventeras är det viktigt att arbetet avslutas innan allt för många ägg har kläckts och försvunnit. Inventeringen bör därför vara avslutad vid månadsskiftet augusti-september.

INVENTERINGSMETODER

Oavsett om både klockgentiana och alkonblåvinge eller bara klockgentiana inventeras så kan antingen det totala antalet stänglar av klockgentiana på lokalen räknas eller så kallad adaptiv stickprovtagning användas. Beroende på hur lokalen ser ut och hur många klockgentianor som finns så görs en bedömning av vilken metod som skall användas. På mycket stora och homogena lokaler där klockgentianorna är ojämnt spridda så kan adaptiv stickprovtagning användas. Har lokalen en ojämn form så är det mer tidsbesparande att räkna det totala antalet stänglar.

TOTALRÄKNING

Vid totalräkning räknas alla stänglar av klockgentiana, blommande såväl som icke blommande. Om även alkonblåvinge inventeras noteras alla stänglar som har ägg separat och antalet ägg räknas på var femte stängel. (På lokaler med många stänglar med ägg kan räkning ske på var tionde stängel.) Vid räkning av det totala antalet stänglar är det klokt att avgränsa mindre områden, till exempel med plastkäppar, för att hålla reda på vilka som räknats. Det kan annars vara svårt att orientera sig inom större lokaler. Vid sjöstränder brukar det gå bra att bara följa stranden.

ADAPTIV STICKPROVTAGNING

Adaptiv stickprovtagning är en inventeringsmetod som används när den undersökta arten förekommer i kluster. Metoden för att inventera klockgentiana med adaptiv stickprovtagning går till på följande vis:

1. Den aktuella lokalen avgränsas och ritas in på en karta. Lokalen bör vara så korrekt inritad som möjligt eftersom det är den totala arean i m² som används vid beräkningarna.
2. Inom hela lokalen läggs det ut korridorer med måttband. Start- och slutpunkt mäts in med GPS och korridoren ritas även in på en kartskiss med minst två riktpunkter. (Utrymme för kartskiss finns på fältblankettens första sida). Avståndet mellan korridorerna beror på hur stora kluster det finns inom lokalen. Korridorerna bör ej läggas så tätt att de går genom samma kluster och de bör ej läggas så glest att det blir för få korridorer. Ett lämpligt avstånd brukar vara tio, femton eller tjugo meter. Längden på korridorerna anpassas så att hela lokalen hamnar inom korridorerna.
3. Längs med korridorerna används en kvadratmeterstor rutram som centreras över måttbandet. Varje halvmeter på båda sidor om måttbandet kommer därför att eftersökas på klockgentianor
4. När klockgentianor påträffas inom rutramen så läggs denna ned så att sidorna hamnar på varje hel meter på måttbandet. Påträffas det till exempel en klockgentiana vid 23,7 meter så läggs rutramen så att rutan mellan 23 och 24 meter täcks in.
5. Alla klockgentianor inom rutramen räknas.
6. Därefter avsöks intilliggande rutor efter klockgentiana genom att rutramen viks ut åt sidorna. Påträffas det nya stänglar inom de nya rutorna så fortsätter rutramen att vikas ut åt de nya sidorna tills hela klustret är inventerat.
7. Alla kluster ritas in i ett rutmönster. Se exempel nedan. För att det skall gå att räkna statistiskt på resultatet är det viktigt att hela klustrena redovisas. Rutmönstret på sidan två i fältblanketten kan användas för denna redovisning.

Om även alkonblåvinge skall inventeras eftersöks klockgentianor med ägg längs linjen. När en stängel med ägg har påträffats inom en ruta går inventeringen vidare som ovan med eftersök av stänglar med ägg i de intilliggande rutorna. På var femte stängel med ägg av alkonblåvinge räknas även antalet ägg.

EXEMPEL PÅ REDOVISNING AV KLUSTER

Exemplet visar ett kluster som hittades längs den linje som markeras med grått. I första rutan hittades endast en klockgentiana men den hade även ägg av alkonblåvinge. Rutramen veks ut åt höger, vänster och rakt fram (rakt bakåt har redan inventerats när man går längs korridoren). På högra sidan noterades fyra klockgentianor, varav två med ägg. Rutramen veks därför ut än en gång. Detta fortsatte tills hela klustret kantas av klockgentianor utan ägg.

0/1

0/2 1/5 0/1 0/1

0/0 2/3 1/1 2/4 0/3

0/0 0/0

FÖRKLARINGAR TILL FÄLTBLANKETTEN

Biotop

Biotoperna anges i procent och hur stor del av lokalen som de täcker. De föreslagna biotoperna är strand, strandäng, blåtåtel Fukthet, staggfukthet och annan våtmark. Andra biotoper anges vid de

tomma rutorna. Ange helst så få biotoper som möjligt. Växer klockgentianorna på en strandäng så ange bara detta och inte strand. Växer de däremot också på strandremsan utanför det område som hävdas så skall även sjöstrand anges.

Träd & buskar

De tre mest dominerande träd- och buskarterna noteras. Täckningsgraden för de olika arterna i trädoch buskskiktet anges med procent för varje art. Med täckningsgrad avses krontäckningen.

Störning

Under störning noteras viktiga störningar som har betydelse för alkonblåvinge och klockgentiana. Föreslagna störningar är bete, översilning, översvämning, vattenreglering, dikning, avverkning, röjning, gallring, brand, ledningsgata och körskador. Vid bete skall om möjligt även djurslag anges. Andra störningar anges vid de tomma rutorna. Störningen uttrycks i tre klasser där: 1=svag påverkan, 2=måttlig påverkan, 3=stark påverkan.

Aktuell markanvändning

Den aktuella markanvändningen och markhistoriken markeras med ett kryss. På blanketten finns kryssrutor för skogsbruk, betesmark, skjutfält och våtmark. Vid den tomma rutan anges annan typ av markanvändning, exempelvis slättermark.

Hotbild

Under hotbild anges det som anses vara ett hot mot klockgentiana och alkonblåvinge på lokalen. Föreslagna hotbilder är igenväxning, minskad brandstörning, minskad militär aktivitet, exploatering, ändrat vattenstånd, plantering, utdikning, felaktig hävd och minskat bete. Andra hotbilder fylls i vid de tomma rutorna. Felaktig hävd kan vara för hårt bete under fel tidsperiod eller slätter innan klockgentianorna har blommat och alkonblåvingelarverna har adopterats av myror. Typen av felaktig hävd fylls i på den prickade linjen. Hotbilden anges med 1=svag hotbild, 2=måttlig hotbild, 3=stark hotbild.

Lokal..... Län Kommun..... Blankett av.....
Datum Inventerare

BIOTOP ☐ Strand ☐ Blåtåtel-fukthet ☐ Annan våtmark ☐ ☐ Strandäng ☐

Staggfukthet ☐ ☐

(Biotoperna anges med 1=1-25%, 2=26-50%, 3=51-100%)

TRÄD & BUSKAR

Trädskikt (dom. arter): ☐ ☐ ☐

Buskskikt (dom. arter): ☐ ☐ ☐

(Täckningsgrad anges med 1=1-25%, 2=26-50%, 3=51-100%)

STÖRNING ☐ Bete ☐ Dikning ☐ Brand ☐ ☐ Översilning ☐

Avverkning ☐ Ledningsgata ☐ ☐ Översvämning ☐ Røjning ☐ Körskador ☐

..... ☐ Vattenreglering ☐ Gallring ☐ ☐

(Störning anges med 1=svag påverkan, 2=måttlig påverkan, 3=stark påverkan)

AKTUELL MARKANVÄNDNING ☐ Skogsbruk ☐ Betesmark ☐ Skjutfält ☐ Våtmark

☐

Kommentar:

(Aktuell markanvändning markeras med X)

INVENTERING AV ALKONBLÅVINGE OCH KLOCKGENTIANA

HOTBILD ☐ Igenväxning ☐ Ändrat vattenstånd ☐ Minskat bete ☐ ☐ Minskad

brandstörning ☐ Exploatering ☐ Plantering ☐ ☐ Minskad militär aktivitet ☐

Utdikning ☐ ☐ ☐ Felaktig hävd =

.....
(Hotbild anges med 1=svag hotbild, 2=måttlig hotbild, 3=stor hotbild)

KOMMENTARER KARTBILD

X-Koordinat

Y-Koordinat

ANTAL STÄNGLAR OCH ÄGG

Stänglar Ägg'g' Stänglar Ägg Stänglar Ägg Stänglar Ägg Stänglar Ägg Stänglar Ägg

Antal ägg per 5:e stängel:

Summa stänglar:

*Ägg = stänglar med ägg

* * * * *

Summa stänglar med ägg: Medel ägg/stängel